

ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕನ್ನಡ ಮಾತೃಭಾಷೆಯ
ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದ ಕನ್ನಡ ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕ

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕನ್ನಡ

ಡಾ. ಹಿ. ಚಿ. ಬೋರಲಿಂಗಯ್ಯ

ವಿಶ್ರಾಂತ ಕುಲಪತಿಗಳು,
ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ.

ಡಾ. ಎಲ್. ತಿಮ್ಮೇಶ

ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು,
ಮಾನವಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ವಿಭಾಗ,
ಸರ್ಕಾರಿ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜು, ಹಾಸನ.

ಪ್ರೊ. ವಿ. ಕೇಶವಮೂರ್ತಿ

ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಲಹೆಗಾರರು,
ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಳಗಾವಿ.

ಪ್ರಕಟಣೆ

ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಳಗಾವಿ.

2020

SAAMSKRUTIKA KANNADA

A Kannada Text Book for Kannada Mother tongue (Who knows to read and write kannada)
Students of Visvesvaraya Technological University, Belagavi, Karnataka.

Edited by :

Dr. H.C. Boralingiah

Dr. L . Thimmesh

Prof. V. Keshavamurthy

Published by :

Prasaranga

Visvesvaraya Technological University

Belagavi, Karnataka

Pages :

First Impression : 2020

© : Visvesvaraya Technological University

ಪ್ರಕಟಣೆ :

ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ಬೆಳಗಾವಿ, ಕರ್ನಾಟಕ

ಬೆಲೆ :

ಡಿ.ಟಿ.ಪಿ. :

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಮಟ್ಟದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕನ್ನಡ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ರಚನಾ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿ (ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ)

1. ಡಾ. ಕರಿಸಿದ್ದಪ್ಪ, ಕುಲಪತಿಗಳು, ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಳಗಾವಿ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು
2. ಡಾ. ಚಿದಾನಂದ ಗೌಡ, ವಿಶ್ರಾಂತ ಕುಲಪತಿಗಳು, ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ. ಸದಸ್ಯರು
3. ಡಾ. ಹಿ.ಚಿ.ಬೋರಲಿಂಗಯ್ಯ, ವಿಶ್ರಾಂತ ಕುಲಪತಿಗಳು, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ ಹಾಗೂ ವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ. ಸದಸ್ಯರು
4. ಡಾ. ಪಿ. ಪಾಂಡುರಂಗ ಬಾಬು, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಹಾಗೂ ಕುಲಸಚಿವರು, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ. ಸದಸ್ಯರು
5. ಕೆ.ಎಲ್.ಇ. ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ, ಕುಲಪತಿಗಳ ನಾಮನಿರ್ದೇಶಿತ ಸದಸ್ಯರು. ಸದಸ್ಯರು
6. ಡೀಮ್ಸ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕುಲಪತಿಗಳ ನಾಮನಿರ್ದೇಶಿತ ಸದಸ್ಯರು. ಸದಸ್ಯರು
7. ಖಾಸಗಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕುಲಪತಿಗಳ ನಾಮನಿರ್ದೇಶಿತ ಸದಸ್ಯರು. ಸದಸ್ಯರು
8. ಡಾ. ಕೆ. ಮುರುಳಿಧರ, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು, ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು. ಸದಸ್ಯರು
9. ಕುಲಸಚಿವರು, ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಳಗಾವಿ. ಸದಸ್ಯರು - ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ

ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಮಟ್ಟದ ಕನ್ನಡ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ರಚನಾ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿ (ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ)

1. ಡಾ. ಹೆಚ್.ಎಸ್.ದಯಾನಂದ, ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಬಿ.ಓ.ಎಸ್, ಹ್ಯೂಮ್ಯಾನಿಟಿ ಬೋರ್ಡ್.
2. ಪ್ರೊ. ಹೆಬ್ಬಾಲೆ ಕೆ ನಾಗೇಶ್, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ.
3. ಡಾ. ಎಲ್. ತಿಮ್ಮೇಶ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಜಿ.ಇ.ಸಿ - ಹಾಸನ ಹಾಗೂ ಸದಸ್ಯರು, ಬಿ.ಓ.ಎಸ್, ಹ್ಯೂಮ್ಯಾನಿಟಿ ಬೋರ್ಡ್.
4. ಪ್ರೊ. ವಿ. ಕೇಶವಮೂರ್ತಿ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಲಹೆಗಾರರು, ವಿಶಾಖ, ಬೆಳಗಾವಿ.
5. ಡಾ. ಮಹಾಂತೇಶ ನಾ. ಬಿರ್ಚಿ, ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ವಿಶಾಖ, ಬೆಳಗಾವಿ.

ಮುನ್ನುಡಿ

ನಾಡಿನ ಎಲ್ಲಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಮೂಲ ಗುರಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕ್ರಾಂತಿ ಮಾಡುವುದೇ ಆಗಿದೆ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಸಂಶೋಧನೆ, ಬೋಧನೆ, ಉನ್ನತ ವ್ಯಾಸಂಗ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿರದೆ ಕಲಿಯಲು ಬಂದ ಹೊರನಾಡಿನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಿಷಯಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಪರಿಚಯ, ವ್ಯವಹರಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯ ಭಾಷಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಒಂದು ವಿಷಯವಾಗಿ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಬೋಧಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಆಶಯದಂತೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಛೇರಿಗಳಲ್ಲೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಾನ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಆಚರಣೆ ಹಾಗೂ ಉತ್ಸವಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ನಾಡಿನ ಕಲಾವಿದರನ್ನು, ಚಿಂತಕರನ್ನು ಮತ್ತು ನುಡಿ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದ ಪ್ರಾಜ್ಞರನ್ನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಗೌರವಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದೆ.

ಸರ್ಕಾರದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಾಗಿ ಹಾಗೂ ವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಒಂದು ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಬೋಧಿಸುವ ಚಿಂತನೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಾ ಬಂದಿವೆ. ಇದರ ಪ್ರಯುಕ್ತ ಮಾನ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕ ಘನ ಸರ್ಕಾರವು ಡಾ. ಹಿ.ಚಿ.ಬೋರಲಿಂಗಯ್ಯ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿನ ಸಮಿತಿಯು ನೀಡಿದ ವರದಿ ಅನ್ವಯ ಹಾಗೂ ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ ದಿನಾಂಕ: 29-07-2017 ರ ಸಭೆಯ ನಿರ್ಣಯದಂತೆ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರಿ/ಖಾಸಗಿ/ಡೀಮ್ಡ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡೇತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಬೋಧಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರಶ್ನಕಮಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು “ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ರಚನಾ ಸಮಿತಿಗೆ (ತಾಂತ್ರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ) ಸರ್ಕಾರ ನನ್ನನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದೆ. ವೃತ್ತಿಪರ ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ (ತಾಂತ್ರಿಕ) ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡೇತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬೋಧಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ನಮ್ಮ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಈ ಮುಂಚಿನ ಮಾದರಿಯಂತೆಯೇ ಈ ವರ್ಷದಿಂದ “ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕನ್ನಡ” ಮತ್ತು “ಬಳಕೆ ಕನ್ನಡ” ಎಂಬ ಎರಡು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಹಾಗೂ ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ವಿಶ್ರಾಂತ ಕುಲಪತಿಗಳಾದ ಡಾ. ಚಿದಾನಂದಗೌಡ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ವಿಶ್ರಾಂತ ಕುಲಪತಿಗಳಾದ ಡಾ.ಹಿ.ಚಿ.ಬೋರಲಿಂಗಯ್ಯ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರುಗಳಾದ ಡಾ.ಪಿ.ಪಾಡುರಂಗಬಾಬು, ಡಾ. ಎಲ್. ತಿಮ್ಮೇಶ ಮತ್ತು ಪ್ರೊ. ವಿ. ಕೇಶವಮೂರ್ತಿ ಇವರುಗಳ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಸದರಿ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

“ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕನ್ನಡ” ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕನ್ನಡದ ಜೊತೆಗೆ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಬೋಧಿಸಲು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ನಾಡು ನುಡಿಯ ಪರಿಚಯ, ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣದ ಬಗೆಗೆ ಅರಿವು, ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಲೇಖನ ಚಿಹ್ನೆಗಳ ಬಳಕೆ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಅರ್ಜಿ, ಸರ್ಕಾರಿ ಅರ್ಜಿ, ಪತ್ರ ವ್ಯವಹಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು, ಭಾಷಾಂತರ, ಪ್ರಬಂಧ ರಚನೆ, ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಗಳ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ವಿತಾವಿಯು ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರ ರಾಜ್ಯದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಜನೆಗೆ ಆಗಮಿಸುವ ಹೊರ ರಾಜ್ಯದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಅರಿವಿಲ್ಲದೆ ಹಲವಾರು ತೊಡಕುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ತಮ್ಮ ದಿನನಿತ್ಯದ ಸಂವಹನಕ್ಕೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕನ್ನಡದ ಜ್ಞಾನದ ಅಗತ್ಯತೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ “ಬಳಕೆ ಕನ್ನಡ” ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿರುವ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಪರಿಚಯದ ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪರಿಚಯ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಅಕ್ಷರಮಾಲೆ, ಉಚ್ಚಾರಣೆ, ಸಂಭಾಷಣೆಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳು, ವ್ಯಾಕರಣದ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕೈಪಿಡಿಯಾಗಿ ನೆರವಾಗುವುದೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಈ ಎರಡು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲು ವಿತಾವಿಯು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಉಪಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಸದರಿ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ವಿತಾವಿಯ ಮಾನವಿಕ ವಿದ್ಯಾ ಮಂಡಳಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಡಾ. ಹೆಚ್. ಎಸ್.ದಯಾನಂದ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜು ಮೈಸೂರು, ಸದಸ್ಯರಾದ ಡಾ. ಎಲ್. ತಿಮ್ಮೇಶ, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಸರ್ಕಾರಿ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜು ಹಾಸನ, ಪ್ರೊ. ಹೆಬ್ಬಾಲೆ ಕೆ ನಾಗೇಶ, ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಂಪಿ, ಡಾ. ಮಹಾಂತೇಶ ನಾ ಬಿರ್ಜೆ, ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಬೆಳಗಾವಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರೊ. ವಿ. ಕೇಶವಮೂರ್ತಿ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಲಹೆಗಾರರು, ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಬೆಳಗಾವಿ ಇವರುಗಳು ತುಂಬ ತಾಳ್ಮೆ ಹಾಗೂ ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಕರಿಸಲು ಸಹಾಯ ಹಸ್ತ ನೀಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸುಗಮವಾಗಿ ಕಲಿಯಲು, ಪ್ರಯೋಗಿಸಲು, ವ್ಯವಹರಿಸಲು, ಕನ್ನಡದೊಂದಿಗೆ ಕನ್ನಡಿಗರಾಗಲು, ಸಂಪರ್ಕ ಮತ್ತು ಸಂವಹನ ಸಾಧಿಸಲು ನೆರವಾಗುವ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳು ರಚನೆಗೊಂಡಿವೆ.

ಈ ಮೇಲಿನ ಎರಡು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವುದರ ಹಿಂದೆ ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಪಾತ್ರವು ಮಹತ್ತರವಾದುದು. ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಹಿಂದಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಪ್ರೊ. ಎಸ್ ಜಿ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯ ಹಾಗೂ ಪುಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರುವ ಟಿ ಎಸ್ ನಾಗಾಭರಣ ರವರು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾದ ಡಾ. ಕೆ ಮುರಳಿಧರ ಇವರುಗಳು ಪುಸ್ತಕ ರಚನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ವತಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ರಚನಾ ಸಮಿತಿಯ ಪರವಾಗಿ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾದ ಅಭಿನಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಎರಡು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವಲ್ಲಿ ನೆರವಾದ ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ವಿತಾವಿ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು, ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿದ ಮುದ್ರಕರಿಗೂ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಇವುಗಳನ್ನು ಅಷ್ಟೇ ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿದಲ್ಲಿ ಈ ಪುಸ್ತಕ ರಚನೆಗಾರರ ಶ್ರಮ ಸಾರ್ಥಕವೆನಿಸುವುದು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನನ್ನ ಹಾರ್ದಿಕ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ.

ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್, 2020

ಡಾ. ಕರಿಸಿದ್ಧಪ್ಪ

ಕುಲಪತಿಗಳು

ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

“ಜ್ಞಾನಸಂಗಮ” ಬೆಳಗಾವಿ-590018

ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಆಶಯ ನುಡಿ

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಅಧಿಕೃತ ರಾಜ್ಯ ಭಾಷೆ, ಜನಭಾಷೆಯೂ ಹೌದು. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸಬೇಕಾದ್ದು ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಎಲ್ಲರ ಕರ್ತವ್ಯ. ಆಡಳಿತದ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯಗಳು ಜರೂರಿನಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಾವಿನ್ನು ಗುರಿ ಮುಟ್ಟಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ. ನಾಡಿನ ಅಧಿಕೃತ ರಾಜ್ಯಭಾಷೆಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯೂ ಕಲಿತಾಗ ಅದು ಸಾರ್ಥಕಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಶಿಕ್ಷಣದ ಖಾಸಗೀಕರಣ ಹಾಗೂ ಖಾಸಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕನ್ನಡದ ಬಗೆಗಿನ ಉದಾಸೀನತೆ ಆ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಿಯಾಗಿದ್ದವು. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪದವಿ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ನಾಲ್ಕು ಸೆಮಿಸ್ಟರುಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿತ್ತಾದರೂ ಮಾತೃ ಭಾಷೆಯ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಭಾಷೆಯೊಂದನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಡ್ಡಾಯ ಭಾಷೆಯಾಗಿತ್ತು! ವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೋರ್ಸ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಲಿಸುವ ಅವಕಾಶವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಮನಗಂಡ ಈ ಹಿಂದಿನ ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರುಗಳ ಸಕಾಲಿಕ ಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಎರಡು ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಕನ್ನಡ ಬಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ 'ಕನ್ನಡ ಮನಸು' ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡೇತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ 'ಕನ್ನಡ ಕಲಿ' ಎಂಬ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್, ಆರೋಗ್ಯ, ಕೃಷಿ ಮುಂತಾದ ವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ವತಿಯಿಂದ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಕೇವಲ ಕಲಿಕೆಗಾಗಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಯಿತೇ ಹೊರತು ಪರೀಕ್ಷಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಅಳವಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಒಂದಿಷ್ಟು ಆಸ್ಥೆ ತೋರಿದರಾದರೂ ಆನಂತರದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮೇಣ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಕೆಯ ಪ್ರಯೋಗ ಬಡವಾಯಿತು.

ಇದನ್ನು ಮನಗಂಡ ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಕಲಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಮುಂದಡಿ ಇಟ್ಟಿತು. ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ವಿಶ್ರಾಂತ ಕುಲಪತಿ ಪ್ರೊ. ಹಿ. ಚಿ. ಬೋರಲಿಂಗಯ್ಯ ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಕುಲಸಚಿವರು ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿ ವರದಿ ನೀಡಲು ಆದೇಶಿಸಲಾಯಿತು. ಸದರಿ ವರದಿಯ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ, ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಪರಿಷತ್ತು ರಚಿಸಿದ ಪಠ್ಯ ರಚನಾ ಸಮಿತಿಗಳು ವೃತ್ತಿಶಿಕ್ಷಣದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ 'ಬಳಕೆ ಕನ್ನಡ' (ಕನ್ನಡೇತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ), 'ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕನ್ನಡ' (ಕನ್ನಡ ಬಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ) ಎಂಬ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದೆ.

ಈ ಪಠ್ಯಗಳ ಉದ್ದೇಶ ಒಂದೇ ಆದರೂ ಆಯಾ ವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಒಂದೊಂದು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೂ ಭಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪದ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಪಾತ್ರಕ್ಕೆ ಇದೀಗ ಬೆಲೆ ಬಂದಂತಾಗಿದೆ. ಈ ಹಿಂದಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಡಾ. ಎಲ್. ಹನುಮಂತಯ್ಯ ಹಾಗೂ ಪ್ರೊ. ಎಸ್. ಜಿ. ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯ ಅವರ ಸತತ ಕಣ್ಗಾವಲಿನಲ್ಲಿ ಈ ಕಾರ್ಯ ನಡೆದಿದೆ. ಅವರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವುದು ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ.

ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಎಲ್ಲಾ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕೋರ್ಸ್ ಗಳಿಗೆ ಈ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಮುಖಾಂತರ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಬೋಧನೆಯ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಿರುತ್ತದೆ. ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕುಲಪತಿ ಡಾ. ಕರಿಸಿದ್ದಪ್ಪ ನವರು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಪರ ಕಾಳಜಿಯು ಇಮ್ಮಡಗೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣೀಭೂತರಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಇವರ ಕನ್ನಡ ಪರ ಕಾಳಜಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ಧನ್ಯವಾದಗಳನ್ನು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್, 2020

ಟಿ.ಎಸ್.ನಾಗಾಭರಣ,

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು,

ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳ ಟಿಪ್ಪಣಿ

ವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಾದ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್, ಮೆಡಿಕಲ್, ಕಾನೂನು, ಕೃಷಿ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ, ಪಶು ಸಂಗೋಪನೆ ಮುಂತಾದ ಜ್ಞಾನಶಾಖೆಗಳ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯ ಕನ್ನಡ ಬೋಧನೆಗೆ ಕ್ರಮವಹಿಸಬೇಕೆಂಬ ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ನಿರಂತರ ಕೋರಿಕೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿದ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಪರಿಷತ್ತು, ಈ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಸೂಕ್ತ ವರದಿ ಮಾಡಲು ಸಮಿತಿಯೊಂದನ್ನು ದಿನಾಂಕ 10-06-2015ರಂದು ರಚಿಸಿತು. ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ವಿಶ್ರಾಂತ ಕುಲಪತಿ ಪ್ರೊ. ಹಿ.ಚಿ. ಬೋರಲಿಂಗಯ್ಯನವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾದ ಈ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಕಾಣಿಸಿದ ಎಲ್ಲ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಕುಲಸಚಿವರು ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದರು. ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಸದರಿ ಸಮಿತಿಯು ಸೂಕ್ತ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮತ್ತು ವಿಚಾರ ವಿನಿಮಯ ನಡೆಸಿ, ಕೂಲಂಕಷ ಅಧ್ಯಯನದ ನಂತರ ವರದಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿತು.

ಸದರಿ ವರದಿಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿದ ಸರ್ಕಾರವು ಮೇಲ್ಕಾಣಿಸಿದ ವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪದವಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವುದನ್ನು ಅಧಿಕೃತಗೊಳಿಸಿ ಆದೇಶವನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿತಲ್ಲದೆ, ಆಯಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ರಚನಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿತು. ಅದರ ಅನುಸಾರ ವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಬೋಧನೆ ಕಡ್ಡಾಯ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ನಿಗದಿತ ಅಂಕಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾಗುವುದೂ ಅಷ್ಟೇ ಕಡ್ಡಾಯ. ವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ರಾಜ್ಯದ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು, ಖಾಸಗಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಹಾಗೂ ಡೀಮ್ಡ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಕೂಡ ಈ ಆದೇಶವನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕು. ರಾಜ್ಯ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ರೂಪಿಸಿದ ಪಠ್ಯದ ಅನುಸಾರ ಕನ್ನಡದ ಕಡ್ಡಾಯ ಬೋಧನೆಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ಕ್ರಮ ವಹಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದು ಸರ್ಕಾರದ ಸೂಚನೆ.

ಈ ದಿಸೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ 'ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕನ್ನಡ' ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡೇತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ 'ಬಳಕೆ ಕನ್ನಡ' ಎಂಬ ಪಠ್ಯಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಬೋಧನೆಗೆ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಕುಲಪತಿಗಳಿಗೂ, ಪಠ್ಯಗಳ ಸಂಪಾದಕರಿಗೂ, ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಭಿನಂದನೆಗಳು ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ.

ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್, 2020

ಡಾ. ಕೆ. ಮುರಳೀಧರ

ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ,

ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಸಂಪಾದಕರ ಮಾತು

ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಹಾಗೂ ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನೆಗಳಿಗೆ ಹೊಸ ರೂಪವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ತನ್ನ ಆರಂಭದ ಕಾಲದಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತದವರೆಗೆ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಸಮಾಜದ ಮತ್ತು ನಾಡಿನ ಏಳಿಗೆಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡ ಬಾಷೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರವು ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಕಲಿಕೆಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಒಂದು ಕ್ರೆಡಿಟ್ ಕೋರ್ಸ್‌ನ್ನಾಗಿ ಕಲಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮಾನ್ಯ ಕುಲಪತಿಗಳಾದ ಡಾ. ಕರಿಸಿದ್ದಪ್ಪನವರು ಕನ್ನಡ ಬಲ್ಲವರಿಗೆ ಅಂದರೆ ತಮ್ಮ ಶಾಲಾ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಒಂದು ವಿಷಯವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ 'ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕನ್ನಡ' ಎಂಬ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕವನ್ನು ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪರವಾಗಿ ರಚಿಸಲು ಸೂಚಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

'ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕನ್ನಡ' ಎಂಬ ಈ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಕಾವ್ಯ, ಕಥೆ, ಪ್ರವಾಸ ಕಥನಗಳನ್ನು ಪದವಿ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪದವಿ ನಂತರದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ನಿಖರವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿಲ್ಲದೆ ಭಾಷಾ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಮಾಡುವಂತಿರಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಎದುರಾಗುವ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಬಳಸುವಾಗ ಕಂಡುಬರುವ ಭಾಷಾ ದೋಷಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಆಡುಮಾತಿನ ಮತ್ತು ಬರೆಹದ ನಡುವೆ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಬರೆವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ದೋಷಗಳನ್ನು ಸಹ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದುವರಿದು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿದಿರಲೇಬೇಕಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪತ್ರಗಳ, ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಪತ್ರ ರಚನೆಯ ಮಾದರಿಗಳು, ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಬರೆಯುವ ಪತ್ರದ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳು, ಆದೇಶದ ಪ್ರತಿಗಳು ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ರೀತಿಯ ಸರ್ಕಾರಿ, ಅರೆಸರ್ಕಾರಿ ಪತ್ರ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಮಾದರಿ ಸಮೇತ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಭಾಷಾ ಅಧ್ಯಯನದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪ್ರಬಂಧಗಳ ರಚನೆ, ದೀರ್ಘ ಪ್ರಬಂಧಗಳ ರಚನೆ, ಭಾಷಾ ಅನುವಾದ (ಕನ್ನಡದಿಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಗೆ - ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಮಾದರಿಗಳ ಸಮೇತ) ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಕಂಪ್ಯೂಟರ್, ಕನ್ನಡ ಆಡಳಿತ ಪದಕೋಶವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕನ್ನಡ ಬಳಕೆಯ ಕುರಿತಂತೆ ಪಠ್ಯ ರೂಪಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯ ಸಲಹೆ, ಸೂಚನೆ ಹಾಗೂ ಸಹಕಾರವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರವು ರಚಿಸಿದ ಪಠ್ಯ ಪುಸ್ತಕ ರಚನಾ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕುಲಪತಿಗಳು ಆದ ಡಾ. ಕರಿಸಿದ್ದಪ್ಪ ರವರು ಮತ್ತು ಸದಸ್ಯರಾದ ಡಾ. ಚಿದಾನಂದ ಗೌಡ, ವಿಶ್ರಾಂತ ಕುಲಪತಿಗಳು, ಕುವೆಂಪು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ. ಡಾ. ಹಿ.ಚಿ.ಬೋರಲಿಂಗಯ್ಯ, ವಿಶ್ರಾಂತ ಕುಲಪತಿಗಳು, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಾಗೂ ವೃತ್ತಿ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು, ಡಾ. ಪಿ. ಪಾಂಡುರಂಗ ಬಾಬು, ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಹಾಗೂ ಕುಲಸಚಿವರು, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ಹಂಪಿ, ಕೆ.ಎಲ್.ಇ. ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯ ಕುಲಪತಿಗಳ ನಾಮನಿರ್ದೇಶಿತ ಸದಸ್ಯರು, ಡೀಮ್ಸ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕುಲಪತಿಗಳ ನಾಮನಿರ್ದೇಶಿತ ಸದಸ್ಯರು, ಖಾಸಗಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕುಲಪತಿಗಳ ನಾಮನಿರ್ದೇಶಿತ ಸದಸ್ಯರು, ಡಾ. ಕೆ. ಮುರುಳಿಧರ, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು, ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಬೆಂಗಳೂರು, ಕುಲಸಚಿವರು ಹಾಗೂ ಸದಸ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು, ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಬೆಳಗಾವಿ ಇವರುಗಳು ನೀಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಕೃತಜ್ಞತೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇವೆ.

‘ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕನ್ನಡ’ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ರಚಿಸುವುದರ ಹಿಂದೆ ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಪಾತ್ರವು ಮಹತ್ತರವಾದುದು. ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಹಿಂದಿನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಪ್ರೊ. ಎಸ್ ಜಿ ಸಿದ್ದರಾಮಯ್ಯ ಹಾಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿರುವ ಟಿ ಎಸ್ ನಾಗಾಭರಣ ರವರು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾದ ಡಾ. ಕೆ ಮುರುಳಿಧರ ಇವರುಗಳು ಪುಸ್ತಕ ರಚನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆಗಳು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ರಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ನಮ್ಮ ಹೃದಯಪೂರ್ವಕ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇವೆ.

ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ರಚನಾ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಡಾ.ಹೆಚ್.ಎಸ್.ದಯಾನಂದ, ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜು, ಮೈಸೂರು, ಸದಸ್ಯರಾದ ಪ್ರೊ. ಹೆಬ್ಬಾಲೆ ಕೆ ನಾಗೇಶ, ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಂಪಿ, ಹಾಗೂ ಡಾ. ಮಹಾಂತೇಶ ನಾ ಬಿರ್ಜೆ, ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಳಗಾವಿ ಇವರೆಲ್ಲರು ನೀಡಿದ ಅಗತ್ಯ ಸಲಹೆ, ಸೂಚನೆಗಳಿಗೆ ನಾವು ಆಭಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತೇವೆ. ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನಿಟ್ಟು ಈ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ರಚನೆಗಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಸಹಕಾರ ಮತ್ತು ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಿದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಕುಲಪತಿಗಳಾದ ಡಾ. ಕರಿಸಿದ್ದಪ್ಪರವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಹೃದಯಪೂರ್ವಕ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಉಪನ್ಯಾಸಕರುಗಳಾದ ಶ್ರೀ ರಾಮಚಂದ್ರ ಎಚ್ ಎಚ್, ಹೊಯ್ಸಳ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು ಹಾಸನ, ಶ್ರೀ ಸುಬ್ರಮಣ್ಯ ಎಚ್ ಕೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು ಹೊಸದುರ್ಗ, ಶ್ರೀ ರವಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಪದವಿ ಪೂರ್ವ ಕಾಲೇಜು ಚಿಂದನಹಳ್ಳಿ ಗಡಿ, ಶ್ರೀ ಸುಂದರೇಶ್, ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು ಹಿರಿಸಾವೆ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮತಿ ಮನು ಕೆ ಬಿ ಬಾಹುಬಲಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ ಇವರುಗಳು ಪಠ್ಯ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗೆ ಸಹಕರಿಸಿದ್ದು ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೆ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ರಚನಾ ಸಮಿತಿಯ ಪರವಾಗಿ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತೇವೆ.

ಈ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುವ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಕುಲಸಚಿವರಾದ ಡಾ. ಆನಂದ ಎಸ್ ದೇಶಪಾಂಡೆ ಅವರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಡಾ. ಮಹಾಂತೇಶ ನಾ. ಬಿರ್ಜೆ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗದ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಮತ್ತು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಎಲ್ಲಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗದವರಿಗೂ ನಮ್ಮ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್, 2020

ಡಾ. ಹಿ. ಚಿ. ಬೋರಲಿಂಗಯ್ಯ

ಡಾ. ಎಲ್. ತಿಮ್ಮೇಶ

ಪ್ರೊ. ವಿ. ಕೇಶವಮೂರ್ತಿ

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕನ್ನಡ

(ಕನ್ನಡಿಗರಿಗಾಗಿ - for Kannadigas - Common to all branches)

[As per Outcome Based Education (OBE) and Choice Based Credit System (CBCS) scheme]

Semester	: II B.Arch/ III / IV B.E/B.Tech/B.Plan
Course Code	: 18 KAK28/39/49
Credit	: 1

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕನ್ನಡ ಕಲಿಕೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು:

- ಪದವಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕನ್ನಡದ ಜೊತೆಗೆ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಕನ್ನಡವನ್ನು, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ನಾಡು ನುಡಿಯ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು.
- ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ವ್ಯಾಕರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ರಚನೆಯಲ್ಲಿನ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವುದು.
- ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಬರಹದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ದೋಷಗಳು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ನಿವಾರಣೆ.
- ಸಾಮಾನ್ಯ ಅರ್ಜಿಗಳು, ಸರ್ಕಾರಿ ಮತ್ತು ಅರೆ ಸರ್ಕಾರಿ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು.
- ಭಾಷಾಂತರ ಮತ್ತು ಪ್ರಬಂಧ ರಚನೆ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಮೂಡಿಸುವುದು.
- ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾಭ್ಯಾಸ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಕನ್ನಡ ಹಾಗೂ ಆಡಳಿತ ಕನ್ನಡದ ಪದಗಳ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು.

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕನ್ನಡ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ

ಪರಿವಿಡಿ

ಭಾಗ - ಒಂದು ಲೇಖನಗಳು

ಕನ್ನಡ ನಾಡು, ನುಡಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಲೇಖನಗಳು

೧. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ : ಹಂಪ ನಾಗರಾಜಯ್ಯ
೨. ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣ : ಒಂದು ಅಪೂರ್ವ ಚರಿತ್ರೆ - ಜಿ. ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯ
೩. ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಕನ್ನಡ - ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತ ಆಡಳಿತ ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ಆಯ್ದ ಲೇಖನ*

ಭಾಗ - ಎರಡು

ಕಾವ್ಯ ಭಾಗ (ಆಧುನಿಕ ಪೂರ್ವ)

೪. ವಚನಗಳು : ಬಸವಣ್ಣ, ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ, ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು, ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಮಾರಯ್ಯ, ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯ, ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಲಕ್ಕಮ್ಮ.
೫. ಕೀರ್ತನೆಗಳು : ಅದರಿದೇನು ಫಲ ಇದರಿದೇನು ಫಲ - ಪುರಂದರದಾಸ ತಲ್ಲಣಿಸಿದಿರು ಕಂಡ್ಯ ತಾಳು ಮನವೆ - ಕನಕದಾಸ
೬. ತತ್ವಪದಗಳು : ಸಾವಿರ ಕೊಡಗಳ ಸುಟ್ಟು - ಶಿಶುನಾಳ ಷರೀಫ ಶಿವಯೋಗಿ - ಬಾಲಲೀಲಾ ಮಹಾಂತ ಶಿವಯೋಗಿ
೭. ಜನಪದ ಗೀತೆ : ಬೀಸುವ ಪದ, ಬಡವರಿಗೆ ಸಾವ ಕೊಡಬೇಡ

ಭಾಗ - ಮೂರು

ಕಾವ್ಯ ಭಾಗ (ಆಧುನಿಕ)

೮. ಮಂಕುತಿಮ್ಮನ ಕಗ್ಗ : ಡಿ.ವಿ.ಜಿ.
೯. ಕುರುಡು ಕಾಂಚಾಣಾ : ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ
೧೦. ಹೊಸಬಾಳಿನ ಗೀತೆ : ಕುವೆಂಪು
೧೧. ಹೆಂಡತಿಯ ಕಾಗದ : ಕೆ.ಎಸ್. ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ
೧೨. ಮಜ್ಜಿನಿಂದ ಮಜ್ಜಿಗೆ : ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ
೧೩. ಆ ಮರ ಈ ಮರ : ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಕಂಬಾರ
೧೪. ಚೋಮನ ಮಕ್ಕಳ ಹಾಡು : ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯ

ಭಾಗ - ನಾಲ್ಕು

ತಾಂತ್ರಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿ ಪರಿಚಯ, ಕಥೆ ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಸ ಕಥನ

೧೫. ಡಾ. ಸರ್ ಎಂ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ - ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಐತಿಹ್ಯ : ಎ ಎನ್ ಮೂರ್ತಿರಾವ್
೧೬. ಯುಗಾದಿ : ವಸುಧೇಂದ್ರ
೧೭. ಮೆಗಾನೆ ಎಂಬ ಗಿರಿಜನ ಪರ್ವತ : ಹಿ.ಜಿ. ಬೋರಲಿಂಗಯ್ಯ

ಭಾಗ - ಐದು

ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ

೧೮. ಕರಕುಶಲ ಕಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಪರಂಪರೆಯ ವಿಜ್ಞಾನ : ಕರೀಗೌಡ ಬೀಚನಹಳ್ಳಿ
೧೯. 'ಕ' ಮತ್ತು 'ಬ' ಬರಹ ತಂತ್ರಾಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದ ಟೈಪಿಂಗ್*
೨೦. ಕನ್ನಡ - ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಶಬ್ದಕೋಶ*
೨೧. ತಾಂತ್ರಿಕ ಪದಕೋಶ : ತಾಂತ್ರಿಕ ಹಾಗೂ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳು*
* (ವಿತಾವಿಯ ಆಡಳಿತ ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ಆಯ್ದ ಲೇಖನಗಳು - ಡಾ. ಎಲ್. ತಿಮ್ಮೇಶ ಮತ್ತು
ಪ್ರೊ. ವಿ. ಕೇಶವಮೂರ್ತಿ)

ಭಾಗ : ಒಂದು

ಕನ್ನಡ ನಾಡು, ನುಡಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಲೇಖನಗಳು

1. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ

– ಹಂಪ ನಾಗರಾಜಯ್ಯ

ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅರ್ಥ

“ಪರಿಸರ, ಪರಂಪರೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಜೀವನದ ಅನೇಕ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳ ಮೂಲಕ ಮನುಷ್ಯನ ಅಂತರಂಗ ಪಡೆಯುವ ಪರಿಪಕ್ವತೆ”ಯೆಂಬುದು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸ್ಥೂಲವಾದ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ. ಇದು ವ್ಯಕ್ತಿವಾಚಕವಾಗಿದ್ದಂತೆ ದೇಶವಾಚಕವೂ ಆಗಿದೆ. ಒಂದು ನಾಡಿನ ಜನರ ಒಟ್ಟು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಅದರ ವಿವಿಧ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಈ - ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಭರತ ಖಂಡಕ್ಕೆಲ್ಲ ಇರುವುದು ಒಂದು ಮಹೋನ್ನತವಾದ ಸಂಕೀರ್ಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಈ ವಿಶಾಲವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಭೌಗೋಳಿಕ ಸ್ಥಿತಿ, ಭಾಷೆ, ಧರ್ಮ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭೇದಗಳು ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ಒದಗಿಸಿವೆ.

ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಭಾರತೀಯವೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ವಿಶೇಷ ರೂಪದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೊಡವರು, ಕರಾವಳಿಯವರು, ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರಿನವರು, ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದವರು - ಇವರೆಲ್ಲರ ವೇಷಭೂಷಣಗಳು, ಮತಾಚಾರಗಳು, ಹಬ್ಬಗಳು, ಆಟಪಾಠಗಳು, ಊಟ ತಿಂಡಿಗಳು, ಆಡುಮಾತಿನ - ರೀತಿಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತವೆ ನಿಜ. ಆದರೆ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಆಂತರಂಗಿಕವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಒಂದೇ - ಆಗಿದೆ. ಉಳಿದ ನಡೆ ನುಡಿಗಳೆಲ್ಲ ಅದರ ವಿವಿಧ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೂಲ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ನಾಡಿನ ರಾಜಕೀಯ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನೂ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯ, - ಶಿಲ್ಪ ಮೊದಲಾದ ಕಲೆಗಳನ್ನೂ ಜನತೆಯ ವಿವಿಧ ವಿನೋದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನೂ ಜೀವನದ ಸಮಸ್ತ ರಂಗಗಳನ್ನೂ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ, ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ ಸಮೀಕರಿಸಿ ನೋಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಒಟ್ಟು ಅಭ್ಯಾಸಗಳ ಸಮನ್ವಯದಿಂದ ಕಂಡುಬರುವ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಈ ಕೆಳಗೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಆಡಯ್ಯ ಕವಿ, ಕಬ್ಬಿಗರ ಕಾವ್ಯವೆಂಬ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡನಾಡನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿರುವುದು ಹೀಗಿದೆ :

ಪಲವುಂ ನಾಲಗೆಯುಳ್ಳವಂ ಬಗೆವೊಡೆಂದುಂ
ಬಣ್ಣಿಸಲ್ಕಾರನಾ
ನೆಲನಂ ಮತ್ತಿನ ಮಾನಿಸರ್ ಪೊಗಳಲೇನಂ
ಬಲ್ಲರೆಂಬೊಂದು ಬ
ಲ್ಲಲಿಯಂ ನೆಟ್ಟನೆತಾಳ್ಳು ಕನ್ನಡಮೆನಿಪ್ಪಾನಾಡು
ಚೆಲಾಯ್ತು ಮೆ
ಲ್ಲಲರಿಂ ಪೂತ ಕೊಳಂಗಳಿಂ ಕೆರೆಗಳಿಂ ಕಾಲುರ್ಗಲಿಂ

ಕೆಯ್ಯಂ ||

(ಆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಲವು ನಾಲಗೆಯ ಆದಿಶೇಷನೂ ಬಣ್ಣಿಸಲಾರ, ಅಂದ ಮೇಲೆ ಮನುಷ್ಯ ಮಾತ್ರದವರು - ಏನೆಂದು ಹೇಳಬಲ್ಲರು? ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾದ ಕನ್ನಡ ನಾಡು ತಂಗಾಳಿಯಿಂದಲೂ ಅರಳಿದ ಹೂಗಳಿಂದಲೂ ಸರೋವರಗಳಿಂದಲೂ ಕೆರೆಗಳಿಂದಲೂ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಂದಲೂ ಹೊಲಗಳಿಂದಲೂ ಚೆಲುವಾಗಿತ್ತು.)

ಇಂಥ ಚೆಲುವ ಕನ್ನಡನಾಡು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೂ ಮಹೋನ್ನತವಾದುದು.

ಸನಾತನ ತತ್ವ

ಸನಾತನವಾದ ಮಹಾವೃಕ್ಷದಂತೆ ಆಳವಾಗಿ ಬೇರು ಬಿಟ್ಟು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಂತಿರುವುದು ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮುಖ್ಯ - ಲಕ್ಷಣ. ರಾಜ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳು ಬಂದುಹೋದವು. ನಾಡಿನೊಳಗೆ ಸಾವಿರಾರು ಕಾಳಗಗಳಲ್ಲದೆ, ಹೊರಗಿನಿಂದ - ಹಲವಾರು ದಾಳಿಗಳೂ ಒದಗಿದವು. ಧಾರ್ಮಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಗಳಾದವು. ಏನಾದರೂ ಜನತೆಯ ಮನೋಧರ್ಮ ಹಾಗೂ ಜೀವನದೃಷ್ಟಿ ಬದಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹಣ್ಣೆಲೆಗಳನ್ನು ಕಳಚಿಕೊಂಡು ಹೊಸ ಚಿಗುರು ತಳೆಯುವ ಮರದಂತೆ ತನ್ನ ಅಂತಸ್ತತ್ವ- ದಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸದೃಢವಾಗಿಯೇ ಉಳಿದುಬಂದಿದೆ.

ಸಮನ್ವಯ ಗುಣ

ಆದರೆ ಎಲ್ಲದರಿಂದ ಅಲಿಪ್ತವಾಗಿ ಉಳಿಯುವ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸ್ವಭಾವ ಇದಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಹೊಸದು ಬಂದಾಗ ಅದರ ಒಳ್ಳೆಯ ಅಂಶವನ್ನು ಅರಗಿಸಿಕೊಂಡು, ಅದನ್ನೂ ತನ್ನ ಮಡಿಲಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಔದಾರ್ಯ ಈ ಜನಕ್ಕೆ ಇದೆ. ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಮತಗಳು, ಧರ್ಮಗಳು, ಆಚರಣೆಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಮೇಲೆ ಇಲ್ಲಿಯವೆ ಆಗಿ ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಹೊಂದಿಕೊಂಡು ನೆಮ್ಮದಿ- ಯಿಂದ ಬಾಳುತ್ತಿವೆ. ಹೀಗೆ ಸಮನ್ವಯ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಇನ್ನೊಂದು ಗುಣ.

ಧರ್ಮ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ ಕನ್ನಡಿಗರ ಪರಂಪರೆ. ಇದನ್ನು ಬೇಲೂರಿನ ಶಾಸನ ಕೂಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದೆ :

ಯಂ ಶೈವಾಸ್ತಮುಪಾಸತೇ ಶಿವ ಇತಿ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ
ವೇದಾಂತಿನೋ
ಬೌದ್ಧ ಬುದ್ಧ ಇತಿ ಪ್ರಮಾಣ ಪಟವ : ಕರ್ಮೇತಿ
ನೈಯೂಯಿಕಾ :
ಅರ್ಹಶ್ವೇತಿಹ ಜೈನ ಶಾಸನ ಮತಿ: ಕರ್ಮೇತಿ
ಮಿಮಾಂಸಕಾ :
ಸೋ ಯಂ ಮೋ ವಿದಧಾತು ವಾಂಛಿತಫಲಂ ಶ್ರೀ ಕೇಶವೇ
ಶಸ್ತದಾ ||

(ಶೈವರು ಶಿವನೆಂದೂ, ವೇದಾಂತಿಗಳು ಬ್ರಹ್ಮನೆಂದೂ, ಬೌದ್ಧರು ಬುದ್ಧನೆಂದೂ, ಪ್ರಮಾಣಪಟುಗಳಾದ ನೈಯೂಯಿಕರು ಕರ್ತನೆಂದೂ ಜೈನರು ಅರ್ಹಂತನೆಂದೂ ಮೀಮಾಂಸಕರು ಕರ್ಮವೆಂದೂ ಯಾರನ್ನು ಉದ್ಘಾಪಿಸುವರೋ ಅವನೇ ಆದ ಈ ಶ್ರೀಕೇಶವನೆಂಬ ಈತನು ಸದಾ ನಮ್ಮ ಇಷ್ಟಾಫಲಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಿ).

ಸರ್ವ ಧರ್ಮ ಸಮಾನತೆಯ ದೃಷ್ಟಿ

ಅನೇಕ ಧರ್ಮಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ನಾಡು ತೋರುತಬಂದ ಒಂದು ಉದಾತ್ತ ಮನೋಭಾವವನ್ನು ನಾವು - ಎತ್ತಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗುವುದು. ಒಂದು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ದರ್ಶನ ಭೇದದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಶಂಕರ, ಮಾಧ್ವ ಹಾಗೂ ರಾಮಾನುಜೀಯದಂತಹ ಪಂಥಗಳೆ ಆಗಲಿ ಅಥವಾ ರೂಢವಾದ ಸನಾತನ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ ಬಂದ ಜೈನ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮಗಳೆ ಆಗಲಿ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದ ಇಸ್ಲಾಂ, ಕ್ರೈಸ್ತ ಮೊದಲಾದ ಇತರ ಮತಗಳೇ ಆಗಲಿ, - ಇಲ್ಲಿ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಬೆಂಬಲಿಗರನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡರೂ ಜಗಳಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ವಿಷಯ.

ಅವರವರ ಧರ್ಮ ಅವರವರಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದು, ಇತರರು ಅದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಪರಸ್ಪರ ಪೋಷಣೆ ಸಹಾಯಗಳನ್ನೂ ಒದಗಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿರುವುದುಂಟು. ನಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಚರಿತ್ರೆಯ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಸರ್ವ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಸಮಾನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪೋಷಿಸಿದ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಈ ಔದಾರ್ಯ ಬಂದದ್ದು ಧರ್ಮದ - ಸಾರವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುವ ಅಂತರಂಗದ ದರ್ಶನದಿಂದಲೇ.

ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ನಿರಸ ಹೆಡೆಯೊಡಿದೊಡನೇ ಮುಂದಾಳುಗಳು ಒಡೆದ ಮನಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಮನ್ವಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತಿದ್ದುದುಂಟು. 24-8-1368ರಲ್ಲಾದ ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದ ಒಂದು ಘಟನೆ ಸ್ಮರಣೀಯವಾಗಿದೆ. ವೈಷ್ಣವರು ಪ್ರಬಲಗೊಂಡು ಜೈನರಿಗೆ ಕಿರುಕುಳ ಕೊಡತೊಡಗಿದಾಗ ಜೈನ ಮುಖಂಡರು ದೊರೆ ಬುಕ್ಕರಾಯನಲ್ಲಿ ದೂರುಕೊಂಡೊಯ್ದರು. “ವೈಷ್ಣವ ದರ್ಶನಕ್ಕೂ ಜೈನ ದರ್ಶನಕ್ಕೂ ಭೇದವಿಲ್ಲೆಂದು ರಾಯನು ವೈಷ್ಣವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಜೈನರ ಕೈವಿಡಿದುಕೊಟ್ಟು ಈ ಜೈನದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವ ಮರ್ಯಾದೆಗಳು ಪಂಚಮಹಾ ವಾದ್ಯಗಳೂ ಕಲಶವೂ ಸಲ್ಲುವುದು. ಜೈನ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಭಕ್ತರ ಹಾನಿ ವೃದ್ಧಿಯಾದರೂ ವೈಷ್ಣವ ಹಾನಿ ವೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ಪಾಲಿಸುವುದು. ಈ ಮರ್ಯಾದೆಯಲ್ಲೂ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯದೊಳಗುಳ್ಳಂತಹ ಬಸ್ತಿಗಳಿಗೆ ವೈಷ್ಣವರು ಶಾಸನವನ್ನಿಟ್ಟು ಪಾಲಿಸುವರು. ಚಂದ್ರಾರ್ಕಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿ ವೈಷ್ಣವ ಸಮಯವು ಜೈನದರ್ಶನವ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುವುದಾಗಿತ್ತು. ವೈಷ್ಣವರೂ ಜೈನರೂ ಒಂದು ಭೇದವಾಗಿ ಕಾಣಲಾಗದು”, ಈ ಶಾಸನ ಇಂದಿಗೂ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಭಂಡಾರ ಬಸದಿಯಲ್ಲಿದೆ. (ಸಂಖ್ಯೆ 475344)

ಧರ್ಮದ ಆಚರಣೆ

ಧರ್ಮವೆಂಬುದು ನಮ್ಮ ಜನತೆಯ ಜೀವನವನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿರುವ ಸತ್ವ. ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ, ನೃತ್ಯ, ಸಂಗೀತ, ಶಿಲ್ಪ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ಕಲೆಗಳಿಗೂ ಧರ್ಮವೇ ಮೂಲ ಪ್ರೇರಣೆ ಹಾಗೂ ವಸ್ತು. ಧರ್ಮ ಕಲೆಗಳನ್ನು - ಬೆಳೆಸಿತು; ಕಲೆಗಳು ಧರ್ಮವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದವು. ಧರ್ಮದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೂಡ ಜನ ಬಹು ವಿಶಾಲವಾದ, ಸಾರವತ್ತಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮನನ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದೆ. ಈ ವಿಶ್ವಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಕಾರಣವಾದ, ಇದನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಪರಾತ್ಪರ ಶಕ್ತಿಯೊಂದಿದೆ. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ, ಸದ್ವರ್ತನೆಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಿ ಸದ್ಗತಿ ಪಡೆಯಬಹುದು. ಅದೇ ದೇವರು. ದಾನ, ಪರೋಪಕಾರ ಶುಚಿಯಾದ ಶೀಲ, ಸೌಹಾರ್ದ, ಸತ್ಯವಂತಿಕೆ ಮೊದಲಾದ ಸದಾಚಾರಗಳು ಧರ್ಮ ಶ್ರೇಣಿಯ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಅಲಿಖಿತ ಧರ್ಮಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಜನ ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಾಳುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. - ಇದರ ಫಲವಾಗಿ ಊರೂರಿಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾದ ಬಾವಿ, ಕೆರೆ, ಕಟ್ಟೆ, ಧರ್ಮಭತ್ತ, ಅರವಟಿಗೆ, ದೇವಸ್ಥಾನ ಮೊದಲಾದವನ್ನು ರಾಜಮಹಾರಾಜರು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಸೆಟ್ಟಿಗಳು, ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಕಸಬುದಾರರು, ಸಾಮಾನ್ಯರು, - ವೇಶ್ಯೆಯರು ಕೂಡ ಕಟ್ಟಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ತಾವೆ ಕಟ್ಟಿಸಿದುದಲ್ಲದೆ, ಬೇರೆಯವರು ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಇಂತಹ ಕಟ್ಟೆ ಕಟ್ಟಡಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪಾಲಿನ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದು, ದಾನವೆಂದು, ಸೇರಿಸುತ್ತಾ ಬಂದುದುಂಟು. ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಮುಕ್ಕಾಲು - ಪಾಲು ಈ ದಾನಗಳ ವಿವರಣೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿದೆ. ಕೇವಲ ಭೂಮಿಕಾಣಿಕೆಗಳಿಗೆ ಈ ದಾನ ಸೀಮಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಆಹಾರದಾನ, ವಸ್ತ್ರದಾನ, ಭೈಷಜ್ಯ (ಔಷಧಿ) ದಾನ, ಶಾಸ್ತ್ರದಾನ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ದಾನಗಳು ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿವೆ. ಬಡಬಗ್ಗರಿಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡುವ ಔದಾರ್ಯ ಇದಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಪ್ರೇರಣೆ. - ದಾನದಿಂದ ಪುಣ್ಯಲಾಭವೆಂಬ ಧಾರ್ಮಿಕ ನಂಬುಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರಣವಾಗಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಇವೆರಡಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಿರಕ್ತರನ್ನು ಸಾಕುವ ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಜನ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡಿರುವರೆಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಲೋಕದ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳ ಲೋಪದೋಷಗಳನ್ನು ಟೀಕಿಸಿ ಧರ್ಮದ ತಿರುಳನ್ನು ಮನೆ ಮನೆಗೆ ತಂದು ಮುಟ್ಟಿಸುವ ನಿಸ್ಪೃಹವಾದ ತಮ್ಮ ಜೀವನದಿಂದ ಜನತೆಗೆ ಒಂದು ಆದರ್ಶವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಜೋಗಿ, ಜಂಗಮ, - ದಾಸಯ್ಯ ಮೊದಲಾದವರನ್ನು ಸಲಹುತ್ತ ಬಂದಿರುವುದು ಈ ದಾನ ಪರಂಪರೆ. ‘ಹಸಿವಾದರೆ ಊರೊಳಗೆ ಭಿಕ್ಷಾನ್ನಗಳುಂಟು. ತೃಷೆಯಾದರೆ ಕೆರೆಬಾವಿ ಹಳ್ಳಗಳುಂಟು. ಶಯನಕ್ಕೆ ಹಾಳು ದೇಗುಲಗಳುಂಟು’ ಎಂಬ ಅಕ್ಕನ -

ವಚನ ಈ ಮಾತಿಗೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ. ಹೀಗೆ ಅವರಿಗೆ ಅನ್ನ ವಸತಿಗಳ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಜನ ತಪ್ಪಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಮಹಾತ್ಮರುಗಳು ಅಧ್ಯಾತ್ಮಕ್ಕೆ, ಲೋಕೋದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಮುಡಿಪಿಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

ವೀರ ಜೀವನ

ಇಡೀ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜಕೀಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡುಬರುವ ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಅಪರಿಮಿತವಾದ ಯುದ್ಧಗಳು. ರಾಜ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಸ ಮನೋವೃತ್ತಿ - ಈ ಎರಡೂ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧಗಳು ರಾಜರಾಜರಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಯುದ್ಧ ಕೌಶಲ ಹಾಗೂ ಶೌರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ವೀರರು ಅಖಿಲ ಭಾರತ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಮನ್ನಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದುದುಂಟು. ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿ, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ - ಧ್ರುವ ಧಾರವರ್ಷ, ಮೂರನೆಯ ಗೋವಿಂದ, ಚಾಲುಕ್ಯವಂಶದ ಆರನೆಯ ವಿಕ್ರಮ ಮತ್ತು ವಿಜಯನಗರದ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ ಇಂತಹ ಹಲವು ಹೆಸರು ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿವೆ. ಗಂಗಾ ನದಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಮೀಯಿಸಿ ನೇಪಾಳದ ತಪ್ಪಲಲ್ಲಿ ಮೇಯಿಸಿದವೆಂದು ನಮ್ಮ ಭೂಪತಿಗಳು ಹೇಳಿಕೊಂಡುದು ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿಯಲ್ಲ. ನೇಪಾಳ, ಬಂಗಾಳ, ಜೋಧ್‌ಪುರ, ಒರಿಸ್ಸಾ ಮತ್ತು ಗುಜರಾತ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ರಾಜವಂಶಗಳು ತಮ್ಮ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಹರಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಆಧಾರಗಳಿವೆ.

ಔದಾರ್ಯ

ಈ ಪರಾಕ್ರಮ ಅಸುರೀವೃತ್ತಿಯದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ದಿಗ್ವಿಜಯಗಳು ಧರ್ಮವಿಜಯಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಧರ್ಮಯುದ್ಧ - ಮತ್ತು ಕ್ಷಮೆ ಅವರ ಗುಣಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಗೆದ್ದ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಆಯಾ ರಾಜರಿಗೆ ಪುನಃ ಒಪ್ಪಿಸಿ ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರತ್ವವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅವರ ಮೇಲೆ ಹೊರಿಸುವುದು ಇವರ ದೃಷ್ಟಿಯಾಗಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಸರಹದ್ದುಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಇತರರ - ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳುವ ಬುದ್ಧಿ ಇವರಿಗೆ ಎಂದೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಔದಾರ್ಯ ಅತಿಯಾಗಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ತನ್ನದಾದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೂಡ ನೆರೆಹೊರೆಯ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಿದೆಯೆಂಬ ಆರೋಪ ಕೂಡ ಇದೆ. ವಾದಗ್ರಸ್ತವಾದ ಈ ವಿಷಯ ಇಲ್ಲಿ ಅಪ್ರಸ್ತುತ.

ರಾಜರಿಗೆ ಅಥವಾ ಕೆಲವರು ಸೇನಾ ನಾಯಕರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಈ ಪರಾಕ್ರಮ ಮೀಸಲಾಗಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಶೌರ್ಯವನ್ನು ಜೀವನದ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಮಾಲ್ಯವಾಗಿ ಎಣಿಸುವ ಜನತೆ ಅವರ ಬೆಂಬಲಕ್ಕೆತ್ತು. ವೀರಜೀವನ ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕದ - ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡದ್ದು. ರಾಜರ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ದಂಡಾಳುಗಳಾಗಿ ಹೋಗಿ ಹಗೆಗಳನ್ನು ಹೊಡೆಯುವವರು ಮಾತ್ರ ವೀರರಲ್ಲ. ಕಾಳಗವೆನ್ನುವುದು ನಮ್ಮ ಜನತೆಗೆ ಉಸಿರಾಟದಷ್ಟು ಸಹಜವಾಗಿತ್ತು. ಊರೂರಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ವೀರಗಲ್ಲುಗಳು ಆ ವೀರ ಜೀವನದ ಸ್ಮಾರಕಗಳಾಗಿ ಇಂದಿಗೂ ನಿಂತಿವೆ. ತುರುಗೋಳು (ಗೋಗ್ರಹಣ) ಊರಳಿಪು, ಪೆಣ್ಣಯ್ಯಲ್ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಡೆದಾಡಿ ಸತ್ತು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೂರೆಗೊಳ್ಳುವುದು ಯುವಕರಿಗೊಂದು ಅಭಿಮಾನದ ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು. ದರೋಡೆಕೋರರು ಒಂದು ಊರ ದನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅಪಹರಿಸುವುದು - ತುರುಗೋಳು; ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಅವಮಾನಗೊಳಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಅಪಹರಿಸುವುದು ಪೆಣ್ಣಯ್ಯಲ್; ಊರನ್ನು ಲೂಟಿ - ಮಾಡುವುದು ಊರಳಿಪು. ಈ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಊರಿನ ಹಿರಿಯರು ಶೂರನಾದವನಿಗೆ ವೀಳ್ಯ ಕೊಟ್ಟು ಊರಿನ ಮಾನರಕ್ಷಣೆಗೆ ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆತ ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ಆತ - ಸತ್ತರೆ ಅವನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದ. ಹೀಗೆ ಎಕ್ಕಟಗಲಿಯಾಗಿ ಶತ್ರು ಸಮೂಹವನ್ನು ಎದುರಿಸುವ - ಎದೆಗಾರಿಕೆ ಹಾಗೂ ಅವರನ್ನು ಹೊಡೆದೋಡಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಅವನಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರುತ್ತಿತ್ತು? ತತ್ವನಿಷ್ಠೆಗಾಗಿ, ಊರ ಅಭಿಮಾನ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಪಣವಾಗಿಟ್ಟವನಿಗೆ ಸಾವಿನ ಅಥವಾ ಸೋಲಿನ ಭಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಗೆದ್ದು - ಬಂದರೆ ಕೀರ್ತಿ, ಸತ್ತರೆ ಸ್ವರ್ಗ; (ಸೋತು ಬದುಕುವ ಮಾತೇ ಇಲ್ಲ) ಎಂದಿದ್ದರೂ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುವ ದೇಹ ಇದು. ಸತ್ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸಂದರೆ ಶ್ರೇಯ. ಆದುದರಿಂದ ಮರಣಕ್ಕಾಗಲಿ ರಣಕ್ಕಾಗಲಿ ಭಯಪಡುವುದೇಕೆ? ವೀರಗಲ್ಲುಗಳಲ್ಲಿ -

ಪುನಃ ಪುನಃ ಉಕ್ತವಾದ ಈ ಬಗೆಯ ಆದರ್ಶ ವಾಕ್ಯಗಳು ಆ ವೀರರ ಮನೋಧರ್ಮವನ್ನು ಉಗ್ಗಡಿಸುತ್ತವೆ. - ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, ರಾಜನಿಗಾಗಿ, ಊರಿನ ಗೌರವಕ್ಕಾಗಿ ತೋರುವ ಈ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗ ಯುದ್ಧವಲ್ಲದೆ ಪ್ರಸಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಕ್ತವಾದ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿವೆ.

ಬಲಿದಾನ

ಅರಸನಿಗೆ ಗಂಡುಮಗುವಾದರೆ “ಸಿಡಿತಲೆ” ಕೊಟ್ಟು ಒಬ್ಬ ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದುಂಟು. ತನ್ನ ಒಡೆಯನೊಡನೆ ತಾನೂ ಸಾಯುವನೆಂದು ಪ್ರಮಾಣ ಮಾಡಿ (ವೇಳಿವಾಳಿ) ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡವರೂ ಉಂಟು. ಇಂತಹವರಿಗೆ ವೇಳವಡಿಚರೆಂದು ಹೆಸರು. ಒಡೆಯನ ಹೆಣದ ಕೆಳಗೆ ತನ್ನನ್ನು ಹುಗಿಸಿಕೊಂಡು “ಕೋಳ್ಗಂಟೆ” ಯಾದವರ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿವೆ. ಗರುಡರೆಂದು ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತಿಯ ಪ್ರಮಾಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡವರು ಒಡೆಯನ ಮರಣವಾದೊಡನೆ ಬೆಂಕಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಆತ್ಮಬಲಿಗಳ ಉಲ್ಲೇಖ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಸ್ವಾಮಿ - ಭಕ್ತಿಯ ಎದುರಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣ ತುಚ್ಛವಾದದ್ದು. ಸಹಗಮನ ಮಾಡುವ ಸ್ತ್ರೀಯರು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ‘ಮಾಸ್ತಿ’ (ಮಹಾಸತಿ)ಯರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಸ್ಮಾರಕಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುವ ಪರಂಪರೆ ನಮ್ಮ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಜೀವಂತವಾಗಿದೆ.

ವೀರ ಜೀವನವೆಂದರೆ ಆಯುಧವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹೋರಾಡುವುದೆಂದಷ್ಟೆ ಅಲ್ಲ. ಒಂದು ತತ್ತ್ವಕ್ಕಾಗಿ, ಒಬ್ಬ ನಾಯಕನಿಗಾಗಿ, ಒಂದು ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಹೆಣಗುವುದೂ ವೀರ ಜೀವನವೆ. ಇಂತಹ ಜನ ಬೆಂಬಲಕ್ಕೆ - ಇರುವಾಗ ನಾಯಕರು ಮಹತ್ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಲ್ಲರು. ನಾಡಿನ ಬಿಡುಗಡೆಯ (ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕ) ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪಾಲು ಸಂಸ್ಕರಣೀಯವಾಗಿದೆ. ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮಟ್ಟದ ಮುಂದಾಳುಗಳನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ.

ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಕುರಿತ ಪದ್ಯಗಳು - ಇಂದಿಗೂ ಗಮನಾರ್ಹವೆನಿಸುತ್ತವೆ. ದಕ್ಷಿಣದ ಕಾವೇರಿಯಿಂದ ಉತ್ತರದ ಗೋದಾವರಿ ನದಿಯವರೆಗೆ ಹಬ್ಬಿರುವ ಪ್ರದೇಶದೊಳಗಿನ ಕನ್ನಡ ಜನಪದರು

ಪದನರಿದು ನುಡಿಯಲುಂ ನುಡಿ
ದುದನರಿದಾರಯಲುಮಾರ್ಪರಾ ನಾಡವರ್ಗಳ್
ಚದುರರ್ ನಿಜದಿಂ ಕುರಿತೋ
ದದೆಯುಂ ಕಾವ್ಯಪ್ರಯೋಗ ಪರಿಣತಮತಿಗಳ್ ||
ಕುರಿತವರಲ್ಲದೆ ಮತ್ತಂ
ಪೆರರುಂ ತಂತಮ್ಮ ನುಡಿಯೊಳ್ಳೆಲ್ಲರ್ ಜಾಣರ್
ಕಿರುವಕ್ಕಳುಮಾ ಮೂಗರು
ಮರಿಪಲ್ಲರಿವರ್ ವಿವೇಕಮಂ ಮಾತುಗಳಂ ||
ಸುಭಟರ್ ಕವಿಗಳ್ ಸು
ಪ್ರಭುಗಳ್ ಚೆಲ್ವರ್ಗಳಭಿಜನರ್ಗಳ್ ಗುಣಿಗಳ್
ಅಭಿಮಾನಿಗಳತ್ಯುಗ್ಗರ್
ಗಭೀರಚಿತ್ತರ್ ವಿವೇಕಿಗಳ್ ನಾಡವರ್ಗಳ್ ||

(ಹದವರಿತು ಮಾತಾಡುತ್ತಾರೆ. ನುಡಿದುದನ್ನು ಅರಿತು ವಿಚಾರ ಕೂಡ ಮಾಡಬಲ್ಲರು. ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಜನ - ಚತುರರು. ಕಾವ್ಯಗಳ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯರೂ ಉದಾಹರಿಸುವರು. ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಜಾಣರು.

ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳೂ ಮೂಗರೂ ಕೂಡ ವಿವೇಕದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಬಲ್ಲರು. ಇಷ್ಟು ವಿವೇಕಿಗಳಾದ ಆ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಜನತೆ ಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲ. ಸುಭಟರು, ಕವಿಗಳು, ಸುಪ್ರಭುಗಳು, ಚೆಲುವರು, ಕೀರ್ತಿವಂತರು, ಗುಣಶಾಲಿಗಳು, ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿಗಳು, ಅತ್ಯುಗ್ರರು, ಅಷ್ಟೇ ಗಂಭೀರ ಸ್ವಭಾವದವರು).

ಜೀವನದ ಮೌಲ್ಯಗಳು

ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಪುನಃ ಪುನಃ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದ ಜೀವನ ಮೌಲ್ಯಗಳು ನಾಲ್ಕು : ಸತ್ಯ, ಶೌರ್ಯ, - ವೀರ ಮತ್ತು ದಾನ. ಕರ್ಣನನ್ನು ಕುರಿತು ಪಂಪ ಹೇಳುವ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು : “ನೆನೆಯದಿರಣ್ಣ - ಭಾರತದೊಳಿಂ ಪೆರರಾರುಮನೊಂದೆ ಚಿತ್ತದಿಂ ನೆನವೊಡೆ ಕರ್ಣನಂ ನೆನೆಯ ಕರ್ಣನೊಳಾದೊರೆ ಕರ್ಣನೇರು ಕರ್ಣನಕಡು ನನ್ನಿ ಕರ್ಣನಳವಂಕದ ಕರ್ಣನ ಚಾಗಮೆಂದು ಕರ್ಣನ ಪಡೆ ಮಾತಿನೊಳ್ ಪುದಿದು ಕರ್ಣರ- ಸಾಯನಮಲ್ಲೆ ಭಾರತಂ” ಭಾರತ ವೀರರಲ್ಲಿ ಅವನು ಮೆಚ್ಚಿ ಹೇಳುವ ಗುಣಗಳು ಚಲ, ನನ್ನಿ, ಗಂಡು, ಸಾಹಸ, - ಧರ್ಮ? ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅತ್ಯುನ್ನತಿ. ಇವುಗಳ ಹಿಂದೆ ಇರುವುದು ಮಹೋನ್ನತ ಜೀವನದ ಆದರ್ಶ. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬದುಕಬೇಕು. ಜೀವನದ ಸುಖವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪಡೆಯಬೇಕು. ಆದರೆ ಪರಲೋಕದ ಸಾಧನೆಯನ್ನೂ ಮರೆಯಬಾರದು. ಇದು ನಮ್ಮ ಜನತೆಯ ಬಾಳಿನ ಹದ. ಸಂಸಾರದ ಅಸಾರತೆಯನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ, ವಿರಕ್ತರು ನಮ್ಮ - ಜನತೆಯನ್ನು ಐಹಿಕ ಪ್ರಗತಿಗೆ ವಿಮುಖರಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂಬ ವಾದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಆಧಾರ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಕರ್ಮತತ್ವಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಜನ ಇನ್ನೂ ಪೌರುಷವನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿದರೆಂಬ ವಾದವೂ ಅಷ್ಟೇ ದುರ್ಬಲವಾ- ಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಜನ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದವರಾಗಿದ್ದರೆ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕುಸುರಿಗೆಲಸ, ನಯನಮನೋಹರವಾದ ಮೂರ್ತಿ ಶಿಲ್ಪ, ಆಕರ್ಷಕವಾಗಿ ಕೊರೆದಿಟ್ಟ ಸಂಸಾರದ ಚಿತ್ರಗಳು, ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಕಸೂತಿ, ಪಾತ್ರೆ ಪಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಲಂಕಾರ, ಆಭರಣಗಳ ವೈವಿಧ್ಯ, ಜಾನಪದ ಮಟ್ಟುಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಕಲಾ ಪರಿಣತೆಯವರೆಗಿನ ಸಂಗೀತ ನೃತ್ಯಗಳು, ಆಟಪಾಟಗಳು, ಕಲೆ, ಒಗಟು, - ಗಾದೆ - ಇವೆಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಜೀವನದ ರಸಿಕತೆಗೆ ಸೌಂದರ್ಯೋಪಾಸನೆಗೆ ನಿರಂತರ ಸಾಕ್ಷಿಗಳಾಗಿ ನಿಂತಿವೆ.

ಜೀವನ ದೃಷ್ಟಿ

“ಚಾಗದ ಭೋಗದಕ್ಕರದ ಗೇಯದ ಗೊಟ್ಟಿಯಲಂಪಿನಿಂಪುಗಳೆ ಆಗರವಾದ ಮಾನಸರ್” ಎಂದು ಜೀವನ ರಸಿ- ಕತೆಯ ಆದರ್ಶವನ್ನು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ನಮ್ಮ ಆದಿಕವಿ ಪಂಪ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ತ್ಯಾಗ ಭೋಗಗಳ ಸಮತೋಲನ ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ. ತಾನು ಸುಖ ಪಡಬೇಕು; ಹಾಗಾಗಬೇಕಾದರೆ ತನ್ನ ಸುತ್ತಲಿನವರಲ್ಲ ಸುಖವಾಗಿರಬೇಕು, ಅದಕ್ಕೆ ತ್ಯಾಗ ಬೇಕೆಂಬುದು. ಗಾಯನ ಗೋಷ್ಠಿಗಳು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು ಕೂಡ - ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನೆಮ್ಮದಿ ದೊರೆತಾಗಲೇ.

ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರಸಾರ

ಅಕ್ಕರದ ಸುಖ ಎಷ್ಟು ಜನಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಆಕ್ಷೇಪವೇಳಬಹುದು. ತಾನೇ ಓದಿ ತಿಳಿಯುವನೆಂಬುದು ಈಗಿನವರ ಮಾತು. ಹಿಂದಿನಿಂದ ನಡೆದುಬಂದ ಪರಂಪರೆಯೆಂದರೆ ಒಬ್ಬನು ಓದಿ, ಹಲವರು ಕೇಳುವುದು. ನಮ್ಮ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದರೂ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ‘ಬರೆದೆ’ನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ‘ಓದಿ’ ಎಂದೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಬಲ್ಲವರು ‘ಹೇಳಿಸಿ’ದರು, - ನಾನು ‘ಹೇಳಿದನು’ ಎಂದೇ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಕವಿ ನುಡಿಯುತ್ತಾನೆ. ತನ್ನ ಕಾವ್ಯ ‘ಸಕಲ ಜನ ಸುಶ್ರಾವ್ಯ’ವಾಗಲೆಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತಾನೆ. ಓದಿ ಹೇಳಿದವನಿಗೆ ಕೇಳಿದವನಿಗೆ ಫಲಶ್ರುತಿಯನ್ನು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ‘ಅಕ್ಕರ’ದ ಅಲಂಪು, ಕಾವ್ಯವಾಗಲೀ ಪುರಾಣವಾಗಲೀ ತತ್ವಬೋಧೆಯಾಗಲಿ ನಮ್ಮ ಜನಕ್ಕೆ ಒದಗುತ್ತಿದ್ದ ರೀತಿ ಇದು. ಹೀಗಾಗಿ ಓದದವರು ಕೂಡ ಈ ಎಲ್ಲದರ ಸಾರಾಂಶವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ಅರಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಜೈಮಿನಿ ಭಾರತ, ರಾಜಶೇಖರ -

ವಿಳಾಸ, ಗದುಗಿನ ಭಾರತ ಹಾಗೂ ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲೆಯ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಶುದ್ಧವಾಗಿ ಹೇಳಿ ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆ ಮಾಡಬಲ್ಲ ನಿರಕ್ಷರ ಪಂಡಿತರು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಕೆಲವೆಡೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಾರೆ. ನಿಜಲಿಂಗ ಶತಕ, ಸೋಮೇಶ್ವರ ಶತಕ, ರತ್ನಾಕರ-ವರ್ಣಿಯ ಶತಕಗಳು, ಸರ್ವಜ್ಞ ಪದಗಳು, ದಾಸರ, ಶರಣರ ಉಕ್ತಿಗಳು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಸಮಯೋಚಿತವಾಗಿ ಲೀಲಾಜಾಲವಾಗಿ ಉದಾಹರಿಸಬಲ್ಲವರು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗೆ ಇನ್ನೂ ಉಂಟು. ಮಹೋನ್ನತ ಸತ್ವಗಳಿಂದ ಹರಿದುಬಂದ - ತಿಳಿವು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸಮಾಜದ ಕೆಳಗಿನ ಸ್ತರಗಳವರೆಗೆ ಸೋಸಿ ಬರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರಸಾರವಾದದ್ದು - ಹೀಗೆ. ಪರಂಪರೆಯಾಗಿ ಉಳಿದುಬಂದದ್ದೂ ಹೀಗೆ. ಇಂದಿಗೂ ಗಮಕಿಗಳು, ಕೀರ್ತನಕಾರರು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಾರವನ್ನು ಜನತೆಯ ಬಳಿಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ಹರಿಕಾರರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಇದಲ್ಲದೆ ಆಗಾಗ ನಡೆಯುವ ಜಾತ್ರೆ, ಉತ್ಸವಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಪೂಜೆ, ಭಜನೆ, ಪುರಾಣ ಪ್ರವಚನ, ಹಾಡು, ಕುಣಿತ, ಕೋಲಾಟ, ಮೇಲಾಟ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಮನೋರಂಜನೆಯೊಂದಿಗೆ ಧರ್ಮಜಾಗೃತಿ ಹಲವು ಜನರಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಸಂಪರ್ಕ, ಲಲಿತಕಲೆ ಹಾಗೂ ಜೀವನೋಪಯುಕ್ತ ಕಲೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಗಳೂ ದೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರಸಾರದ ಇನ್ನೊಂದು ಮಾಧ್ಯಮ ಇದು. ಊರೊಟ್ಟಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ - ಜನತೆ ವಹಿಸುವ ಆಸಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಉರಿನ 'ದೈವದವರು' ವಹಿಸುವ ಪಾತ್ರ ಇವೆರಡೂ ನಮ್ಮ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮುಖ್ಯ ಅಂಶಗಳಾಗಿವೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯೆಂಬುದು ನಮ್ಮ ಜನಕ್ಕೆ ಹೊಸತು. ಅದು ಬೇರು ಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ - ಇನ್ನೂ ಅವಕಾಶ ಬೇಕು.

ಸಾಕಾರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ

ಮನುಷ್ಯತ್ವದ ಮಹೋನ್ನತಿಯೇನು, ಸುಸಂಸ್ಕೃತರ ಲಕ್ಷಣಗಳೇನು, ಜೀವನದ ಪರಮಾರ್ಥ ಯಾವುದು ಎಂಬ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹಲವಾರು ಸೂತ್ರಗಳು, ವಚನಗಳು, ಪದಗಳು, ಗಾದೆಗಳು ಉಂಟು. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಚಿತ್ರಣ ಹೆಚ್ಚು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಥಾ ಪ್ರಧಾನವಾದ - ಸಾಹಿತ್ಯ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಉದಾತ್ತ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಜನ ಮನದ ಎದುರಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಾಕಾರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಆದರ್ಶಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ರತ್ನಾಕರವರ್ಣಿಯ ಭರತೇಶನ ಚಿತ್ರ ತುಂಬ ಸಮಗ್ರವೂ, ಮನೋಹರವೂ, ಆಗಿದೆ. ಭರತೇಶ ವೈಭವವೊಂದು ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ಸಂಸಾರದ ವಿಶಾಲ ಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ. - ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಂಪನ್ನನ ಲಕ್ಷಣವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಕವಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಸೂಚಿಸುತ್ತಾನೆ :

ಲೌಕಿಕ ಜಯವತರುಂಟು ಪಲಂಬರಾ ಲೌಕಿಕ ಪರಮಾರ್ಥವೆರಡಾ |

ಭೂಕಾಂತರಲ್ಲಿ ಪಡೆವುದು ದುರ್ಲಭ ಸುವಿವೇಕ ಬೇಕದಕೆ ಚಕ್ರೇಶ ||

ಭೋಗ ವಿಚಾರವು ಬೇಕು ನೃಪತಿಗಾತ್ಮ ಯೋಗ ವಿಚಾರವೂ ಬೇಕು |

ರಾಗ ರಸಿಕನಾಗಬೇಕು ಭಾವಿಸೆ ವೀತರಾಗ ರಸಿಕನಾಗಬೇಕು ||

ಶೃಂಗಾರ ಕೋವಿದನಾಗಬೇಕಾತ್ಮ ಸುಸಂಗ ಸಂಮುಖನಾಗಬೇಕು |

ಸಂಗರ ಸಂಮುಖನಾಗಬೇಕಾತ್ಮ ಯೋಗಾಂಗ ಕೋವಿದನಾಗಬೇಕು ||

ಇಹಲೋಕ ಸುಖವ ಭೋಗಿಸಬೇಕು ನೃಪತಿ ಯುತ್ಸಹನಾಗ ಬೇಕು ಧರ್ಮದೊಳು|

ಬಹುಕಾಂಕ್ಷೆಯೊಳು ಸಿಕ್ಕಿದಂತಿರಬೇಕು ನಿಸ್ಪೃಹನಾಗಬೇಕೆದೆಯೊಳಗೆ ||

ಕೊಡಬೇಕು ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರವರಿಯಬೇಕು ನುಡಿಬೇಕು ಮೌನವೂ ಬೇಕು |

ಬಡವರಂತಿರಬೇಕು ಪ್ರಭುವಂತಿರಬೇಕು ನಡೆಯಿದು ಜಾತಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ||

ಪ್ರಜೆ ಪರಿವಾರಕ್ಕೆ ಹಿತನಂತೆ ವೈರಿ ಭೂಭುಜರಿಗೆ ಭುಜಗೇಂದ್ರನಂತೆ |

ನಿಜಗುರುವಿಗೆ ಭೃತ್ಯನಂತೆ ಧಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ನಿಜ ಬಂಧುವಾಗಿರಬೇಕು ||

ಪರವೆಂಗಳಿಗೆ ಹೇಡಿ ಕದನಕ್ಕೆ ಕಡುಗಲಿ ಪರಮತಕ್ಕೊಡಂಬಡೆ ಮೂರ್ಖ |

ಅರುಹನಾಗಮದೊಳ ತಿಳಿಗನಾತ್ಮ ಕಲೆಯೊಳು ಸರಸನಾಗಿರಬೇಕು ನೃಪತಿ ||

ಹವಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದ್ರಿಯ ವರ್ಗವನವಿಚಳನಾಗಿರಬೇಕು ||

ಭುವನಕಿಂದಿನರಾಯ ಸ್ವರ್ಗಕೆ ನಾಳಿನ ದಿವಿಜೇಂದ್ರ ನೆನಿಸಿರಬೇಕು ||

ಇಲ್ಲಿ 'ಜಾತಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯ' 'ನೃಪತಿ' ಮೊದಲಾದ ಶಬ್ದಗಳು ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಸಂಗಕ್ಕೆ ಉಚಿತವಾಗಿ ಬಂದಿದೆ. ಆದರೆ - ಈ ಆದರ್ಶ ಅರಸನಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾದರೂ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸುವಂತಹುದು. ಕನ್ನಡದ ಜನ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡುದು ಈ - ಸಂಸ್ಕೃತಿ.

ಲೇಖಕರ ಕಿರು ಪರಿಚಯ

ಪ್ರೊ. ಹಂಪ ನಾಗರಾಜಯ್ಯನವರು ಆಧುನಿಕ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅಗ್ರಗಣ್ಯ ಸಂಶೋಧಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು. ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆ ಗೌರಿಬಿದನೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಹಂಪಸಂದ್ರದಲ್ಲಿ 1936ರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕೋತ್ತರ ಪದವಿ ಪಡೆದ ಹಂಪನಾ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿದ್ವಾಂಸರೆನಿಸಿದ ಕುವೆಂಪು, ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ., ತೀ.ನಂ.ಶ್ರೀ ಹಾಗೂ ಡಿ.ಎಲ್.ಎನ್. ಅವರ ಗರಡಿಯಲ್ಲಿ ಪಳಗಿದವರು. ಪ್ರಾಚೀನ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಪರಿಣತಿ - ಪಡೆದ ಹಂಪನಾ ಇದುವರೆಗೆ ಸುಮಾರು 60ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜೈನ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅವರು ಮಾಡಿರುವ ಸಂಶೋಧನೆ ಅನುಪಮವಾದದ್ದು. ಇವರ ಸೇವೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ - ಅನೇಕ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳಲ್ಲದೆ, ಕನ್ನಡದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಪಂಪ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯೂ ಲಭಿಸಿದೆ.

ಲೇಖನದ ಆಶಯ

ಕರ್ನಾಟಕದ ಚರಿತ್ರೆ, ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣತರಾದ ಹಂಪನಾ ಅವರು ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಂಬ ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಕನ್ನಡ ನಾಡು ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ರೀತಿಯನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ “ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ” ಈ ಲೇಖನವು ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹೇಗೆ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಭಾಗವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ನಿದರ್ಶನಗಳ ಮುಖಾಂತರ ವಿವರಿಸಲು ಯತ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ವಿಶೇಷ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವುದನ್ನು ಹಲವಾರು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ನಿದರ್ಶನಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ವಿಭಿನ್ನ ನೆಲೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಧರ್ಮ, ಸಮದೃಷ್ಟಿ, ವೀರಗಲ್ಲು, ಸಿಡಿತಲೆಗಲ್ಲು ಮತ್ತು ಮಾಸ್ತಿ (ಮಹಾಸತಿ) ಈ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಾಕಾರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರಕಾರ ಇವುಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಲೇಖಕರು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಭಾಗವಾಗಿ ವಿಶೇಷ ವಿಭಿನ್ನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನೋಡಬೇಕು. ಆ ಮುಖಾಂತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹೇಗೆ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಲೇಖನವು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

1. “ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ವಿಶೇಷ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ” ಈ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ನಿದರ್ಶನಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಚರ್ಚಿಸಿರಿ.

2. ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು ಮತ್ತು ಜನಪ್ರಿಯ ಕಲ್ಪನೆಗಳು ಯಾವುವು?
3. ಅಂಡಯ್ಯ ಕವಿ ಕಬ್ಬಿಗರ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿರುವ ಬಗೆಯನ್ನು ಸವಿವರವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿ.
4. ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬೇಲೂರಿನ ಶಾಸನವು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಸರ್ವಧರ್ಮ ಸಮಾನತೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದೆ?
5. ಸರ್ವ ಧರ್ಮ ಸಮದೃಷ್ಟಿ ಎಂದರೇನು ?
6. ಕನ್ನಡ ನಾಡನ್ನು ಆಳಿದ ರಾಜರುಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜವಂಶಗಳು ನಾಡಿನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೊಂದಿದಂತಹ ನಿಲುವುಗಳೇನು ವಿವರಿಸಿ.
7. ವೀರಗಲ್ಲು ಮತ್ತು ಸಿಡಿಲೆಗಲ್ಲುಗಳಿಗಿರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇನು?
8. ಮಹಾಸತಿ ಎಂದರೆ ಯಾರು?
9. ಜೀವನದೃಷ್ಟಿ ಕುರಿತಾಗಿ ಮಹಾಕವಿ ಪಂಪ ನೀಡಿರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇನು?
10. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರಕಾರ ಎಂದರೇನು?
11. ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಎಂದರೇನು?
12. ಸನಾತನ ತತ್ವ ಎಂದರೇನು?

ಪೂರಕ ಓದು

1. “ವಿಷಯ ವಿಶ್ವಕೋಶ : ಕರ್ನಾಟಕ” - ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ
2. “ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನತೆಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ” - ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ್ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್
3. “ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ” - ಎಂ ಚಿದಾನಂದಮೂರ್ತಿ
4. “ಕನ್ನಡ ಕನ್ನಡಿ ಮಾಹಿತಿಕೋಶ” - ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಹಂಪಿ
5. “ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪರಂಪರೆ ಹಬ್ಬಗಳು” - ಎಸ್ ಆರ್ ಹಿರೇಮಠ
6. “ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪರಂಪರೆ” - ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮ
7. “ನಮ್ಮ ನಾಡು ಕರ್ನಾಟಕ” - ಎಚ್ ಎಸ್ ಗೋಪಾಲ ರಾವ್
8. “ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಹೆಮ್ಮೆ ಸಾಲದು” - ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತರ
9. “ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಮೀಕ್ಷೆ” - ಎಚ್ ತಿಪ್ಪೇರುದ್ರಸ್ವಾಮಿ
10. “ಸಂಸ್ಕೃತಿ : ಶ್ರಮ ಮತ್ತು ಸೃಜನಶೀಲತೆ” - ಬರಗೂರು ರಾಮಚಂದ್ರಪ್ಪ

2. ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣ : ಒಂದು ಅಪೂರ್ವ ಚರಿತ್ರೆ

– ಜಿ. ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯ

ಭಾರತದ ಯಾವ ಭಾಷಾಪ್ರಾಂತಕ್ಕೂ ಒದಗದಿದ್ದ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಒದಗಿಬಂತು. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ನಮ್ಮ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಒಂದು ಭಾಗದ ಆಡಳಿತವೇ ಮತ್ತೊಂದು ಆಡಳಿತದ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿ ಸೋತೋ ಗೆದ್ದೋ ಎರಡುಕಡೆಗೂ ಹಿಂಸೆ, ಆತಂಕ, ದಾರಿದ್ರ್ಯಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡ – ದುರಂತದ ಕಥೆ. ಜೊತೆಗೆ ನಮ್ಮ ದೀರ್ಘಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ನಾಡೆಂಬುದು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಒಂದಾಗಿರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಈಗ ಸಿಗುವ ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪ ದಾಖಲೆಗಳ ಬಲದ ಮೇಲೆ ಕದಂಬರು ಕರ್ನಾಟಕದ – ಉತ್ತರ ಭಾಗದ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಸುಮಾರು ಎರಡು ಶತಮಾನದವರೆಗೆ ಆಳಿದರೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಅದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಗಂಗರು ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಅಂದರೆ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಎರಡು ಹೋಳಾಗಿದ್ದದ್ದು ಸ್ಪಷ್ಟ. ಮುಂದೆ ಚಾಲುಕ್ಯರು, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು, ಕಲ್ಯಾಣಿಯ ಚಾಲುಕ್ಯರು, ಕಲುಚುರ್ಯರು, ಹೊಯ್ಸಳರು ಮುಂತಾಗಿ ರಾಜರು ಅನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನಲ್ಲಿಗಳುಳ್ಳ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳಿದರು. ವಿಜಯನಗರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಕರ್ನಾಟಕದ ದೊಡ್ಡ ಭಾಗವು ಒಂದು ರಾಜ ಮನೆತನದ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದದ್ದು. ಬಳಿಕ ಮೈಸೂರು ಅರಸರು ನೆಲೆ ನಿಂತ ಮೇಲೆ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಅಧೀನರಾಗಿ ಮೈಸೂರಿನಂಥ ಒಂದು ಸಂಸ್ಥಾನ ಒಳ್ಳೆಯ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಪಡೆಯಿತು. ಆದರೆ ಮಿಕ್ಕ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ದೊಡ್ಡ ಭಾಗ ಇತರರ ಆಡಳಿತಗಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ತುಂಬ ಅವಮಾನವನ್ನೂ ಹಿಂಸೆಯನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಏಕೀಕರಣದ ಆಲೋಚನೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಜಾಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜರು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾ ಇದ್ದುದರಿಂದ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯರು ಈ ಆಲೋಚನೆಯನ್ನೇ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನತೆಗೆ ಕನ್ನಡದ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವು ದೊರಕದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿಯನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೇರುವ ಒತ್ತಾಯವೂ – ಜೊತೆಗೆ ಅವಮಾನವೂ ಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕೆಂಬ ಅಂತರಂಗದ ಒತ್ತಾಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಸಿತು.

ಆ ಭಾಗವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೂ ಭಾಷಾಪರವಾದ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಾದರೆ ಆಡಳಿತವು ಸುಸೂತ್ರವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿತ್ತು. ಸು. 1800ರಲ್ಲಿಯೇ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಲೆಕ್ಟರ್ ಆಗಿದ್ದ ಸರ್ ಥಾಮಸ್ ಮನ್ರೋ ಎಂಬ ದಕ್ಷ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಕನ್ನಡದ ಏಕೀಕರಣದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಮೇಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದನು. ಮನ್ರೋ ತೆಲುಗು ಪ್ರದೇಶದ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿ ಮಹಾಜನಪ್ರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದನು. ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕೇಳಿದ್ದರೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಈ ವೇಳೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ – ಸಮೃದ್ಧ ಭಾಗವಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತ ಇತ್ತು. ಆ ಭಾಗ್ಯ ನಮಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ.

ಭಾರತದ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿಯೂ ಬಂಗಾಳ ಒರಿಸ್ಸಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಒತ್ತಾಯಗಳು ಏಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಕನ್ನಡ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡದ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘದ ಸ್ಥಾಪನೆಯಿಂದ ಏಕೀಕರಣದ – ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡ ಬೆಂಬಲ ದೊರಕಿತು. ರಾ.ಹ. ದೇಶಪಾಂಡೆಯವರ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ 1890ರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘವು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಸಾಹಿತಿಗಳ ತಂಡವೇ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ – ಮುಂದಾಯಿತು. ಕ್ರಮೇಣ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಹಿತಿಗಳಾದ ಬಿಎಂಶ್ರೀ ಮತ್ತು ಮಾಸ್ತಿ ಮುಂತಾದವರೆಲ್ಲರೂ ಬೆಂಬಲಿಸಿದರು. ಒಂದು ಗ್ರಂಥಕರ್ತರ ಸಮ್ಮೇಳನವು 1907ರಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ –

ನಡೆಯಿತು. 1908ರಲ್ಲಿ ಅಂಥದೇ ಸಮ್ಮೇಳನವು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆದು ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ - ಏಳು ವರ್ಷಗಳು ಕಾಯಬೇಕಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಈ ಎರಡು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ - ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಲು ಬಲ ಪಡೆದವು. - ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯವೂ ಕೂಡ ಭಾಷಣ, ಲೇಖನ, ಸಮ್ಮೇಳನಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಹಿತ್ಯಾಸಕ್ತರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ - ಕಾರ್ಯವೇ ಆಗಿತ್ತು. ಇದರಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯದವರು ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾಯರು ರಚಿಸಿದ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಗತವೈಭವ' ಮುಂತಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡದ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಎಚ್ಚರವುಂಟಾಯಿತು. ಏಕೀಕರಣದ ಕಾರ್ಯದ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಕಾಣುವ ಹೆಸರೆಂದರೆ - ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾಯರ ಹೆಸರು.

ಏಕೀಕರಣದ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ 1920ರಲ್ಲಿ ನಾಗಪುರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಗೆ - ದೊರೆಯಿತು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸದಸ್ಯರು ಕೂಡ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಬೆಂಬಲಕ್ಕೆ ನಿಂತರು.

ಕೆಲವು ಕಾಲ ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬೇಕೋ ಬೇಡವೋ ಎಂಬ ವಿಷಯ ಓಲಾಟದಲ್ಲಿತ್ತು. ಆದರೆ ಮೈಸೂರು ಸೇರಿಯೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯವಾಗಬೇಕೆಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ - ಬಂತು. ಹೀಗಾಗಲು ಶ್ರೀರಂಗ, ಕೆ.ಆರ್. ಕಾರಂತ, ಕೆಂಗಲ್ ಹನುಮಂತಯ್ಯ, ಚಂಗಲರಾಯ ರೆಡ್ಡಿ ಮುಂತಾದವರು ಮುಖ್ಯರಾಗಿ ಕಾರಣರು.

1955ರಲ್ಲಿ ರಾಯಚೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಶ್ರೀರಂಗರು ಅವರ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರು :-

“ಕರ್ನಾಟಕ ಒಂದಾಗಬೇಕೆಂದು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಬಯಸಿ ಹಣ್ಣಾಗುತ್ತಲಿದ್ದ ಮತ್ತು ಅದು ಒಂದೇ - ಆಗಿದೆ ಎಂದು ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ತಮ್ಮ ಕೃತಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ತೋರಿಸುತ್ತಲಿದ್ದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಈ ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ಇಂದು ಏಕೀಕೃತ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗುವ ಭಾಗ್ಯ ನನಗೆ ಒದಗಿಸಿತು.” ಈ ಸಮ್ಮೇಳನವು ನಡೆದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾನು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆಂದು - ನನಗೆ ಹೆಮ್ಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣ ಸಾಧ್ಯವಾದುದಕ್ಕೆ ಈಗಿನ ನಾವು ಕೃತಜ್ಞರಾಗಿರಬೇಕಾದುದು ಎಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ - ಎಂದರೆ ಲೆಕ್ಕವೇ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಅದೊಂದು ಜನಾಂಗದ ಹೊಡೆದಾಟದಂತೆ ನೆರವೇರಿತು. 1890ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ 1956ರಲ್ಲಿ ಸಾಧಿತವಾಯಿತು ಎಂದರೆ ಅದು 70 ವರ್ಷಗಳ ಆಂದೋಲನ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ ಸಾಹಿತಿಗಳೂ ಆಸಕ್ತರಾಗಿದ್ದರೂ ಈ ಬಗ್ಗೆ ತುಂಬ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸಿ ಮೊದಲಿನಿಂದ ಕೊನೆಯತನಕ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡಿದವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗ, ಅನಕೃ, ಶಿವಮೂರ್ತಿಶಾಸ್ತ್ರಿ - ಇವರನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೆಸರಿಸಬೇಕು. ಇವರಿಗಿಂತ ಹಿರಿಯರಾಗಿದ್ದವರು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಈ ಮೂವರು ತುಂಬ ಪರಿಣಾಮದಾಯಕವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿದರು. ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಶ್ರೀರಂಗರು ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಗೆ - ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಯಿತು.

ಅನೇಕ ಆಯೋಗಗಳು ವರದಿಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯ ಪುನರ್ವಿಂಗಡಣಾ ಆಯೋಗವು ನೀಡಿದ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ 16.1.1956ರಲ್ಲಿ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ನಿರ್ಣಯ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಮೈಸೂರು

ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎಲ್ಲೆಕಟ್ಟು ನಿರ್ಣಯವಾಯಿತು. ಆದರೆ ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬಸವಕಲ್ಯಾಣವು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸೇರಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಸಮಿತಿಯನ್ನು - ಬೀದರ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ಸಭೆ ಸೇರಿಸಿ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕೆಂಬ ನನ್ನ ಮನವಿಯನ್ನು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು.

ಬೀದರ್ ನಗರಕ್ಕೆ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಕಾರ್ಯ ಸಮಿತಿಯು ಹೋದಾಗ ನಮಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವು ಕಾದಿತ್ತು. ಬೀದರ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ಅಂಗಡಿ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕನ್ನಡದ ಬೋರ್ಡು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಶಾಲೆಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿಯ ಜನಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಒಂದು ವರ್ಣಮಾಲೆ ಇದೆ ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಮರಾಠಿಮಯ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹೊರಗೆ ಮರಾಠಿ. ಇಷ್ಟೊಂದು ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿರುವ ಕನ್ನಡ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಅಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಕನ್ನಡಮಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆಗ ಸಮಿತಿಯ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರೂ ಅನೇಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿ, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಉಪನ್ಯಾಸ ಮಾಡಿ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಅದು ಕರಿಮಣ್ಣಾದ ನೆಲ; ನಡೆಯುವುದು ಸುಲಭವಲ್ಲ. ಹೊಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದರೆ ಕಾಲಿಗೆ ದಟ್ಟವಾಗಿ - ಮಣ್ಣು ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ಸಣ್ಣ ಕುದುರೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ನಾನು ಹೀಗೆ ಭಾಲ್ಕಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ನೆನಪಿದೆ.

ಹೈದರಾಬಾದು ಸಚಿವ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಡಾ. ಮೇಲುಕೋಟೆಯವರ ಸಹಾಯವು ನಮಗೆ ದೊರಕಿತು. ಕೆಲವರು ಕನ್ನಡ ಮೂಲದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸಹಾಯವೂ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಕ್ರಮೇಣ ಬೀದರಿನ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ವರ್ಣಮಾಲೆಗಳು, ಭೂಗೋಳದ ಭೂಪಟಗಳು ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳು, ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಇವುಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು - ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಅನ್ನದಾನಯ್ಯ ಪುರಾಣಿಕರು ನೀಡಿದ ಸಹಾಯವು ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಕೊನೆಗೆ 1957-58ರಲ್ಲಿ ಬೀದರ್ ನಗರದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿ, ಡಿ.ಎಲ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಮ್ಮೇಳನವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಲಾಯ್ತು. ಬಸವಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸಿ ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಆ ಊರು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಸೇರಬೇಕೆಂಬ ಆಂದೋಲನ ನಡೆಯುವಂತೆ ಏರ್ಪಾಟು ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಈ ರೀತಿ ಕನ್ನಡ ಏಕೀಕರಣವಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸುಳಿದಾಡಿದ ಸಂತೋಷ ಈಗಲೂ ನನ್ನ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಈಗ ಐವತ್ತು ವರ್ಷದ ಬಳಿಕ ಸುವರ್ಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬದುಕಿರುವುದು ನನಗೆ ತುಂಬ ಸಂತಸದ - ವಿಷಯ. ನಾನು ಆಶಾವಾದಿ. ಈಗ ಕಾಡುತ್ತಿರುವ ಅನೇಕ ತೊಂದರೆಗಳು ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ಮುಂದೆ ಕನ್ನಡದ ನಾಡಿನ ಹಿರಿಮೆ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿ ಜನ ಸುಖವಾಗಿ ಬಾಳುವ ಕಾಲ ಬರುತ್ತದೆಂದು ದೃಢವಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

ಲೇಖನ ಕೃಪೆ : ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಅನುಭವಗಳು

ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ

ಪ್ರೊ. ಜಿ. ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯನವರು ಹುಟ್ಟಿದ್ದು 1913ರಲ್ಲಿ. ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಗಂಜಾಂ ಇವರ ಹುಟ್ಟೂರು. ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯನವರಿಗೆ ಈಗ 106 ವರ್ಷ. ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಣಿತಿ ಪಡೆದಿರುವ ಇವರು 'ಇಗೋ ಕನ್ನಡ', 'ಸಾಮಾಜಿಕ ನಿಘಂಟು', 'ಎರವಲು ಪದಕೋಶ', 'ಕನ್ನಡ ಕನ್ನಡ - ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಿಘಂಟು', 'ನಿಘಂಟು ರಚನಾ ಶಾಸ್ತ್ರ' ಮುಂತಾದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಲೇಖಕ ವಿಮರ್ಶಕರಾಗಿಯೂ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದಿರುವ ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯನವರು ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವತಃ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದವರು.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾನಂತರ ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ರಚನೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಐಕ್ಯತೆಗೆ ಇದ್ದ ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡಿ ಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ' ಎಂಬ ಈ ಪುಟ್ಟ - ಲೇಖನ 1956ರಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾದ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಏಕೀಕರಣಪೂರ್ವ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ.

ಲೇಖನದ ಆಶಯ

ಜಿ. ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯನವರು ಸ್ವತಃ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು ಶ್ರೀಯುತರು ಏಕೀಕರಣದ ಪೂರ್ವ ಕನ್ನಡನಾಡನ್ನು ಮತ್ತು ಏಕೀಕರಣ ನಂತರದ ಕನ್ನಡ ನಾಡನ್ನು ಎರಡು ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಿರುವವರು ಹೀಗಾಗಿ ಇವರ ಈ ಲೇಖನವು ಏಕೀಕರಣ ಚಳವಳಿಯು ನಡೆದು ಬಂದ ದಾರಿಯನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯನವರು ಏಕೀಕರಣ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡದ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ, ಕವಿ ಲೇಖಕ ಶ್ರೀರಂಗ, ಕೆಂಗಲ್ ಹನುಮಂತರಾಯರು ಮತ್ತು ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾಯರು ಇವರುಗಳ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಲೇಖನವು ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಚಳವಳಿಯ ಸಮಗ್ರ ಚಿತ್ರಣವನ್ನು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

1. "ಕರ್ನಾಟಕ ಗತವೈಭವ" ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದವರು ಯಾರು?
2. ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡದ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘದ ಸ್ಥಾಪನೆಯಿಂದ ಆದಂತಹ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
3. ಸರ್. ಥಾಮಸ್ ಮನ್ರೋ ಯಾರು? ಇವರನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.
4. ಲೇಖಕ ಶ್ರೀರಂಗ ಇವರು ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
5. ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಪೂರ್ವ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಜಿ ವೆಂಕಟಸುಬ್ಬಯ್ಯನವರು ತಮ್ಮ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ ಚರ್ಚಿಸಿ.

6. 1955 ರಲ್ಲಿ ರಾಯಚೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಯಾರಾಗಿದ್ದರು?

ಪೂರಕ ಓದು

1. ಸಾಹಿತಿ, ಕವಿ, ಮತ್ತು ಹಾಸ್ಯ ಲೇಖಕರಾದ ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾಯರ ಕೃತಿ **"ಕರ್ನಾಟಕ ಗತವೈಭವ"**.
2. ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿರುವ **"ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ"** ದ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ.
3. **"ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ದುಡಿದ ಮಹನೀಯರುಗಳು"** ಸುವರ್ಣ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾಲೆ, ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ.
4. **"ಕನ್ನಡ ಕನ್ನಡಿಗ ಕರ್ನಾಟಕ"** ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಪ್ರಕಟಣೆ

3. ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಕನ್ನಡ

- ಡಾ. ಎಲ್. ತಿಮ್ಮೇಶ ಮತ್ತು ಪ್ರೊ. ವಿ. ಕೇಶವಮೂರ್ತಿ

ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವುಳ್ಳ ಭಾಷೆ ಹಾಗೂ ಭಾರತದ ಪುರಾತನವಾದ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿರುವ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಇದರ ವಿವಿಧ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 60 ದಶಲಕ್ಷ ಜನರು ಆಡುನುಡಿಯಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಂದಿ ಮಾತನಾಡುವ ಭಾಷೆಯೆಂಬ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂಬತ್ತನೆಯ ಸ್ಥಾನ ಕನ್ನಡಕ್ಕಿದೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಿಲಿಪಿಯಿಂದ ರೂಪಗೊಂಡ ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಬರಹಗಳಿಗೆ ಸಾವಿರದ ಐದುನೂರು ವರುಷಗಳ ಚರಿತ್ರೆಯಿದೆ. ಕ್ರಿ. ಶ. ಆರನೆಯ ಶತಮಾನದ ಪಶ್ಚಿಮ ಗಂಗ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಶತಮಾನದ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಳಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ರಾಜಾಶ್ರಯ ಪಡೆಯಿತು. ಅದಲ್ಲದೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಸಾವಿರಾರು ವರುಷಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆ ಇದೆ. ವಿನೋಬಾ ಭಾವೆಯವರು ಕನ್ನಡ ಲಿಪಿಯನ್ನು 'ಲಿಪಿಗಳ ರಾಣಿ' ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಕನ್ನಡ

ಭಾರತ ದೇಶವು ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ದೇಶವಾಗಿದ್ದು, ಹಲವು ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ದೇಶದ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದು ಉಸಿರಾಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಷೆಗೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪರಂಪರೆ ಇದೆ. ಅದು ಆ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಡುವ ಜನಸಮುದಾಯದ ಬದುಕಿನ ಅಸ್ತಿತ್ವವಾಗಿದೆ. 1950ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನ ಇಂತಹ ಬಹು ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳ ಭಾರತವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಹಕ್ಕು ಬಾಧ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡುವ ಆಶಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಸಂವಿಧಾನದ 343ನೇ ಅನುಚ್ಛೇದದ ಅನುಸಾರ ಆಯಾ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಭಾಷೆಗಳನ್ನೇ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಭಾರತ ಬಹುಭಾಷೆಗಳ ದೇಶವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಸಂಪರ್ಕ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಹಿಂದಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮತ್ತು ಆಯಾ ರಾಜ್ಯಗಳ ಭಾಷೆಯು ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿವೆ. ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯ ಕೇಂದ್ರೀಯ ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ತ್ರಿಭಾಷಾ ಸೂತ್ರ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ವಾದ ಮತ್ತು ತೀರ್ಪಿನ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂದು ಕೆಲವು ಭಾಷಾನೀತಿಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. 1974ರಲ್ಲಿ ಜ್ಯುಡಿಸಿಯಲ್ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ವಾದ ಮತ್ತು ತೀರ್ಪಿನ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಲಾಯಿತು. ನಂತರದಲ್ಲಿ 1979ರಿಂದ ಉಚ್ಚನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಎಲ್ಲಾ ಸಿವಿಲ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡವೇ ಆಗಿರಬೇಕೆಂದು ಆದೇಶಿಸಲಾಯಿತು. ಮುಂದುವರೆದು 1980ರಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ತೀರ್ಪಿನ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡವೇ ಆಗಿರಬೇಕೆಂದು ಅಂತಿಮ ಆಜ್ಞೆ ಹೊರಡಿಸಲಾಯಿತು.

ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯು ಸುಮಾರು ಎರಡು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲ ಭಾಷೆಯಾಗಿದ್ದು ತನ್ನ ವಿಶಾಲವಾದ ಪದಸಂಪತ್ತಿನಿಂದಾಗಿ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಅಂದರೆ ಮಹಾರಾಜರ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯು ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ.

ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಆಧುನಿಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ನವೀನ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ತರಲಾಯಿತು. ಹೊಸ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತರುವುದರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಫಲವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪದಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್, ಮೊಬೈಲ್, ಇಂಟರ್ನೆಟ್, ಸ್ಮಾರ್ಟ್‌ಫೋನ್, ಕಟಿಂಗ್ ಪ್ಲೇಯರ್, ಸ್ಪಾನರ್ ಪದಗಳು ಕನ್ನಡದ ಪದಗಳಂತೆಯೇ ಪತ್ರಿಯೊಬ್ಬರ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಮುಂದುವರಿದು, ನೆಚ್ಚಿನ ಕ್ರೀಡೆಗಳು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಿಂದ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿರುವ ಪದಗಳು ಪರಭಾಷೆಯದೇ ಆಗಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಟೆನ್ನಿಸ್, ಕ್ರಿಕೆಟ್, ವಾಲಿಬಾಲ್, ಹ್ಯಾಂಡ್ ಬಾಲ್, ಫುಟ್‌ಬಾಲ್, ಫೀಲ್ಡ್, ಪಿಚ್, ಕೋರ್ಟ್, ವಿಕೆಟ್, ಬ್ಯಾಟ್, ಬೌಲಿಂಗ್, ಫೀಲ್ಡಿಂಗ್, ಕ್ಯಾಚ್, ಟ್ರೋಫಿ, ಕಪ್, ಲೀಗ್, ಕ್ವಾರ್ಟರ್ ಫೈನಲ್, ಸೆಮಿಫೈನಲ್, ಟೂರ್ನಮೆಂಟ್, ಬೌಂಡರಿ, ಸಿಕ್ಸರ್, ಸೆಂಚುರಿ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮಿಶ್ರಿತ ಕನ್ನಡ ಸಂಭಾಷಣೆ ಸರ್ವಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಕನ್ನಡ ಪದಕೋಶಕ್ಕೆ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ (ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂದಿರುವ: ತಾಂತ್ರಿಕವಾದ ಅರ್ಥವುಳ್ಳ) ಪದಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಕೋಶವನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳು

ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಕೆ ಮಾಡುವಾಗ ವಾಕ್ಯಗಳು ಸರಳ ಮತ್ತು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಭಾಷೆಯ ವ್ಯಾಕರಣ ತಿಳಿದಿರಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ವ್ಯಾಕರಣವು ಭಾಷೆಯ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಶಾಸ್ತ್ರ. ಕಾಗುಣಿತವು ಪದದಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಜೋಡಣೆಯ ಕ್ರಮದಲ್ಲೇ ಹೇಳುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಅಥವಾ ಬರೆಯುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಣೆ ಕೊಡುತ್ತದೆ.

ನಾಲ್ಕು ಕೌಶಲ (ಕೌಶಲ್ಯ)ಗಳು

ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಭಾಷೆಗೆ ಅದರ ಬಳಕೆಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಕೌಶಲ (ಕೌಶಲ್ಯ) ನೈಪುಣ್ಯತೆ ಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ,

1. ಆಲಿಸುವ ಅಥವಾ ಗ್ರಹಿಸುವ ಕೌಶಲ.
2. ಮಾತನಾಡುವ ಅಥವಾ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಪಡಿಸುವ ಕೌಶಲ.
3. ಓದುವ ಕೌಶಲ.
4. ಬರೆಯುವ ಕೌಶಲ.

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನ ಎರಡು ಕೌಶಲಗಳು ಸಂಭಾಷಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವು. ಕೊನೆಯ ಎರಡು ಕೌಶಲಗಳು ಬರಹದ ರೂಪಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದವುಗಳಾಗಿವೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಗಳು ಮೊದಲಿನ ಎರಡು ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತವೆ. ಲಿಪಿಗಳು ಇಲ್ಲದ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಕೊನೆಯ ಎರಡು ಕೌಶಲಗಳು ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಆಡಳಿತ ಕನ್ನಡವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗಲು ಕೆಲವು ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರಬೇಕು. ಅವುಗಳೆಂದರೆ

- ಸರಳವಾಗಿರಬೇಕು.
- ಸ್ಪಷ್ಟತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರಬೇಕು.
- ನಿರ್ದಿಷ್ಟತೆ ಮತ್ತು ನಿಖರತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರಬೇಕು.
- ವಾಕ್ಯರಚನೆಯಲ್ಲಿ ದ್ವಂದ್ವಾರ್ಥ, ಅನೇಕಾರ್ಥಗಳು, ವಿಡಂಬನೆ (ಅನುಕರಿಸುವುದು, ಆಡಂಬರ, ಅಣಕ, ಪರಿಹಾಸ್ಯ, ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವಿಕೆ ಅಥವಾ ತಿರಸ್ಕಾರ) ಮತ್ತು ಸಂದಿಗ್ಧತೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿರಬಾರದು.
- ಸಮಗ್ರತೆ ಮತ್ತು ಸೌಜನ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿರಬೇಕು.
- ಬಳಸುವ ವಾಕ್ಯಗಳು ಚಿಕ್ಕದಾಗಿರಬೇಕು.
- ಸಂಯುಕ್ತ ವಾಕ್ಯಗಳ ರಚನೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತುಕೊಟ್ಟಿರಬಾರದು.
- ಭಾಷೆ ಶುದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕು ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತಿರಬೇಕು.

ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು

ಜನಸಮುದಾಯದ ಭಾಷೆಯು ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗುವುದರಿಂದ ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ನಡುವೆ ಪರಸ್ಪರ ಸೌಹಾರ್ದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆಡಳಿತ ಜನರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆದಾಗ, ಅಂತಹ ಆಡಳಿತವು ಜನರಿಗೆ

- ಪಾರದರ್ಶಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಸರ್ಕಾರದ ವಿಚಾರಗಳು ನೇರವಾಗಿ ತಲುಪುತ್ತವೆ.
- ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಪಂದನಶೀಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಪರಸ್ಪರ ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಸ ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ.
- ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಜನರ ಮಧ್ಯೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳು ಹಾಗೂ ಜನರ ಅಪೇಕ್ಷೆಗಳು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಬದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಲೇಖಕರ ಪರಿಚಯ

ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು 2ನೇ ಸೆಮಿಸ್ಟರ್ ಬಿ.ಆರ್ಕಿಟೆಕ್ಚರ್ ಮತ್ತು 3/4ನೇ ಸೆಮಿಸ್ಟರ್ ಬಿ.ಇ/ಬಿ.ಟೆಕ್/ಬಿ.ಪ್ಲಾನ್ಗೆ 2018 ರ ಯೋಜನೆಯ ಪ್ರಕಾರ 2018-19 ಮತ್ತು 2019-20 ನೇ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರುಗಳಾದ ಹಾಸನದ ಸರ್ಕಾರಿ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜಿನ ಮಾನವಿಕ ವಿಭಾಗದ ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾದ **ಡಾ. ಎಲ್. ತಿಮ್ಮೇಶ** ಮತ್ತು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸಲಹೆಗಾರರು ಆದ **ಪ್ರೊ. ವಿ. ಕೇಶವಮೂರ್ತಿ** ರವರಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ ಗೊತ್ತುಪಡಿಸಿದಂತಹ **“ಆಡಳಿತ ಕನ್ನಡ”** ಎಂಬ ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕದಿಂದ ಈ ಲೇಖನವನ್ನು ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಲೇಖನದ ಆಶಯ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನ **“ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಕನ್ನಡ”** ಇದರಲ್ಲಿ ಭಾರತ ದೇಶವು ಒಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ದೇಶವಾಗಿದ್ದು ಹಲವಾರು ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದು ಉಸಿರಾಡುತ್ತಿರುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಭಾಷೆಗೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪರಂಪರೆ ಮತ್ತು ಅಸ್ತಿತ್ವ ಇದೆ. ಅದುದರಿಂದಾಗಿ ಆ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾತನಾಡುವ ಜನ ಸಮುದಾಯದ ಬದುಕಿನ ಅಸ್ತಿತ್ವ ನಾಡಿನ ಭಾಷೆಯೇ ಆಗಿದೆ. ನಾಡಿನ ಭಾಷೆ ಆ ನಾಡಿನ ಜನರ ಬದುಕಿನ ಉಸಿರಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಾಡಭಾಷೆ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾದರೆ ಜನರ ವ್ಯವಹಾರ ಸಂಪರ್ಕ ಮತ್ತು ನಾಡಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸಮನ್ವಯತೆ ಅತ್ಯಂತ ಕ್ಷಿಪ್ರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತದೆ. ನಾಡ ಭಾಷೆ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಲೇಖನವು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

1. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯು ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದ ರೀತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
2. ಮಾತೃಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಸವಿವರವಾಗಿ ವಿವರಿಸಿ.
3. ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆ ಎಂದರೇನು?
4. ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳೇನು?
5. ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳೇನು?
6. ನಾಡ ಭಾಷೆಯೇ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಬೇಕು, ಏಕೆ? ಚರ್ಚಿಸಿರಿ.

ಹೆಚ್ಚಿನ ಓದು

- 1) ಕಛೇರಿ ಕೈಪಿಡಿ - ಡಾ. ಹಾ.ಮಾ. ನಾಯಕ, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, 1974.
- 2) ಆಡಳಿತ ಪದಕೋಶ, ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು.
- 3) ಕಾನೂನು ಪದಕೋಶ (ಪರಿಷ್ಕೃತ) ಕನ್ನಡ - ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು.
- 4) ಮಾತಾಡುವ ಕನ್ನಡ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್, ಬೆಂಗಳೂರು.(2016)
- 5) ಡಿ. ಎನ್. ಶಂಕರ ಭಟ್, ಕನ್ನಡ ಬರಹವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸೋಣ?, 2005, ಭಾಷಾ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು.
- 6) ಡಿ.ಎನ್. ಶಂಕರ ಭಟ್, ಕನ್ನಡ ವಾಕ್ಯಗಳ ಒಳರಚನೆ, 2006, ಭಾಷಾ ಪ್ರಕಾಶನ, ಮೈಸೂರು
- 7) ಆಡಳಿತ ಕನ್ನಡ, ಕನ್ನಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ವಿಧಾನಸೌಧ, ಬೆಂಗಳೂರು-560001.ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ.
- 8) ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಕೈಪಿಡಿ, ಸಂಗಮೇಶ್ ಸವದತ್ತಿ ಮಠ, ರೂಪರಶ್ಮಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಗುಲಬರ್ಗಾ, 1995.

ಭಾಗ : ಎರಡು

ಕಾವ್ಯ ಭಾಗ

ವಚನಗಳು

ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯ

ಹರಿದ ಗೋಣಿಯಲೊಬ್ಬ ಕಳವೆಯ ತುಂಬಿದ.
ಇರುಳೆಲ್ಲ ನಡೆದನಾ ಸುಂಕಕ್ಕಂಜಿ:
ಕಳವೆಯೆಲ್ಲಾ ಹೋಗಿ ಬರಿ ಗೋಣಿ ಉಳಿಯಿತ್ತು!
ಅಳಿಮನದವನ ಭಕ್ತಿ ಇಂತಾಯಿತ್ತು! ರಾಮನಾಥ.

ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು

ಕಳ್ಳಗಂಜಿ ಕಾಡ ಹೊಕ್ಕಡೆ ಹುಲಿ ತಿಂಬುದ ಮಾಬುದೇ ?
ಹುಲಿಗಂಜಿ ಹುತ್ತವ ಹೊಕ್ಕಡೆ ಸರ್ಪ ತಿಂಬುದ ಮಾಬುದೇ ?
ಕಾಲಕ್ಕಂಜಿ ಭಕ್ತನಾದಡೆ ಕರ್ಮ ತಿಂಬುದ ಮಾಬುದೇ ?
ಇಂತೀ ಮೃತ್ಯುವಿನ ಬಾಯ ತುತ್ತಾದ
ವೇಷಡಂಬಕರ ನಾನೇನೆಂಬೆ ಗುಹೇಶ್ವರಾ !!

ಬಸವಣ್ಣ

ಕರಿ ಘನ ಅಂಕುಶ ಕಿರಿದೆನ್ನಬಹುದೆ ಬಾರದಯ್ಯಾ,
ಗಿರಿ ಘನ ವಜ್ರ ಕಿರಿದೆನ್ನಬಹುದೆ? ಬಾರದಯ್ಯಾ,
ತಮಂದ ಘನ ಜ್ಯೋತಿ ಕಿರಿದೆನ್ನಬಹುದೆ ಬಾರದಯ್ಯಾ,
ಮರಹು ಘನ ನಿಮ್ಮ ನೆನೆವ ಮನ ಕಿರಿದೆನ್ನಬಹುದೆ? ಬಾರದಯ್ಯಾ
ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವಾ |||

ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ

ಗೂಗೆ ಕಣ್ಣ ಕಾಣಲರಿಯದೆ ರವಿಯ ಬಯ್ಯುದು,
ಕಾಗೆ ಕಣ್ಣ ಕಾಣಲರಿಯದೆ ಶಶಿಯ ಬಯ್ಯುದು,
ಕುರುಡ ಕಣ್ಣ ಕಾಣಲರಿಯದೆ ಕನ್ನಡಿಯ ಬಯ್ಯನು,
ಇವರ ಮಾತೆಲ್ಲವೂ ಸಹಜವೇ,
ನರಕ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಹೊದಕುಳಿಗೊಳ್ಳುತ್ತ (ದುಃಖ, ನೋವು)
ಶಿವನಿಲ್ಲ, ಮುಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ, ಹುಸಿಯೆಂದಡೆ,
ನರಕದಲ್ಲಿಕ್ಕದೆ ಬಿಡುವನೇ ಚನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ !!!

ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಮಾರಯ್ಯ

ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದಡೆ
 ಗುರು ದರ್ಶನವಾದಡೂ ಮರೆಯಬೇಕು,
 ಲಿಂಗ ಪೂಜೆಯಾದಡೂ ಮರೆಯಬೇಕು,
 ಜಂಗಮ ಮುಂದೆ ನಿಂದಿದ್ದಡೂ ಹಂಗ ಹರಿಯಬೇಕು
 ಕಾಯಕವೆ ಕೈಲಾಸವಾದ ಕಾರಣ
 ಅಮರೇಶ್ವರ ಲಿಂಗವಾಯಿತ್ತಾದಡು ಕಾಯಕದೊಳಗು.

ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಲಕ್ಕಮ್ಮ

ಅಂಗಕ್ಕೆ ಬಡತನವಲ್ಲದೆ ಮನಕ್ಕೆ ಬಡತನವುಂಟೇ?
 ಬೆಟ್ಟ ಬಲ್ಲಿತ್ತೆಂದಡೆ, ಉಳಿಯ ಮೊನೆಯಲ್ಲಿ ಬಡತನವಿದ್ದಡೆ ಒಡೆಯದೆ?
 ಘನ ಶಿವಭಕ್ತರಿಗೆ ಬಡತನವಿಲ್ಲ, ಸತ್ಯರಿಗೆ ದುಷ್ಕರ್ಮವಿಲ್ಲ,
 ಎನಗೆ ಮಾರಯ್ಯ ಪ್ರಿಯ ಅಮಲೇಶ್ವರ ಲಿಂಗವುಳ್ಳನ್ನಕ್ಕ
 ಆರ ಹಂಗಿಲ್ಲ ಮಾರಯ್ಯ !!!

ವಚನಕಾರರ ಪರಿಚಯ:

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಹನ್ನೆರಡನೇ ಶತಮಾನದ ಶರಣ ಚಳವಳಿ ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಮಾನವತೆಯನ್ನು ಸಾರಿದ - ಒಂದು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನೆ. ಆ ಚಳವಳಿಯ ಭಾಗವಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇವತ್ತಿಗೂ ಅತ್ಯಂತ - ಪ್ರಸ್ತುತ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮಾನತೆ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಗೊಡ್ಡು ಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿ ಬಂದ ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ - ಉಂಟು ಮಾಡಿದ ಅರಿವು ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕವಾದದ್ದು. ಶರಣ ಚಳವಳಿಗೆ ಪ್ರೇರಕ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ನಿಂತ ಮಹಾ ಮಾನ-ವತಾವಾದಿ ಬಸವಣ್ಣನವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ, ವಿವಿಧ ವೃತ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ನೂರಾರು ಕಾಯಕ ಜೀವಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ - ಅನುಭವ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಬಿತ್ತರಿಸಿದರು. ಅಪೂರ್ವ ಸಂದರ್ಭ ಅದಾಗಿತ್ತು. ಸಾಮಾಜಿಕವಾದ - ಕ್ರಾಂತಿಗೂ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿದ ಆ ಚಳವಳಿಯ ಉತ್ಪನ್ನವು ಈ ವಚನಗಳನ್ನು ಸೃಜಿಸಿತು. ಅಂಧಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಅರಿವಿನ ಬೆಳಗನ್ನು ತೋರಿತು.. ವಚನ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಸಾಕ್ಷೀಕರಿಸಿದ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಪ್ರಮುಖ ವಚನಕಾರರು - ಇದ್ದರಾದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿ ಈ ಆರು ಜನರ ಒಂದೊಂದು ವಚನಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ವಚನಗಳ ಆಶಯ:

1. **ಹರಿದ ಗೋಣಿಯಲೊಬ್ಬ ಕಳವೆಯ ತುಂಬಿದ :** ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ದೃಢತೆ ಇಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸಿನ ಕಳವಳ ಮತ್ತು ತೊಳಲಾಟ ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಒಬ್ಬ ರೈತ ತಾನು ಬೆಳೆದ ಬತ್ತವನ್ನು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಸಾಗಿಸುವಾಗ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ತೆರಬೇಕಾದ ಸುಂಕವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ರಾತ್ರಿಯಿಡೀ ನಡೆದು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಸುಂಕ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೋಗಿ ಕಷ್ಟ ಪಟ್ಟು ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಯನ್ನೇ ಕಳೆದು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಮೂರ್ಖತನವಾದರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತಃಕರಣ ಶುದ್ಧವಿಲ್ಲದವನ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿ ಎರಡು ಸಹ ವ್ಯರ್ಥವಾದ ಅಂಶಗಳು ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ನಿದರ್ಶನದ ಸಮೇತ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ. ದ್ವ

ಇಲ್ಲಿ ಹರಿದ ಗೋಣಿ ಅಂದರೆ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಅರಿಯದೆ ಅಜ್ಞಾನದ ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿರುವ ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಸುಂಕಕ್ಕೆ ಅಂಜಿ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ನಡೆಯುವುದು ಅಂದರೆ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಅರಿಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸದೆ ಇರುವುದು ಎಂದು ಭಾವಿಸಬಹುದು. ಬರಿಯ ಗೋಣಿ ಉಳಿಯಿತ್ತು ಅಂದರೆ ಕೇವಲ ದೇಹ ಉಳಿದಿತ್ತು ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸಬಹುದು. ಅಳಿಮನದವನ ಭಕ್ತಿ ಅಂದರೆ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಕಡೆ ದಿಟ್ಟ ಗುರಿ ಇಲ್ಲದ ಚಂಚಲ ಮನಸ್ಸಿನವನು, ಅವನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯೂ ಕೂಡ ಹಾಗೆ ದೃಢತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಜೇಡರ(ದೇವರ) ದಾಸಿಮಯ್ಯನವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

2. **ಕಳ್ಳಗಂಜಿ ಕಾಡ ಹೊಕ್ಕಡೆ ಹುಲಿ ತಿಂಬುದ ಮಾಬುದೇ ?:** ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ಅವರು ಮನುಷ್ಯ ಹೇಗೆ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಎದುರಿಸಲಾಗದೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬಳಲುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕೆಲವು ನಿದರ್ಶನಗಳ ಮೂಲಕ ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕಳ್ಳನಿಗೆ ಹೆದರಿಕೊಂಡು ಕಾಡಿನ ಒಳಗೆ ಅಡಗಿದರೆ ಹುಲಿಯ ಬಾಯಿಗೆ ಆಹಾರವಾಗುತ್ತಾನೆ.. ಆ ಹುಲಿಗೆ ಹೆದರಿ ಹುತ್ತದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದರೆ, ಅಲ್ಲಿ ಹಾವಿನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.. ತನಗೆ ಬಂದ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಎದುರಿಸಬಹುದಾಗಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಪಲಾಯನವಾದದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ನಲುಗುತ್ತಾನೆ..

ಕೊನೆಗೆ ಸಾವಿಗೆ ಅಂಜಿ ದೇವರ ನೆನೆಯುತ್ತಾ ಭಕ್ತನಾದರೆ ತನ್ನ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ತೊಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ ತನ್ನ ಕರ್ಮಗಳೇ ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಭಕ್ತನಾದವನನ್ನು ವೇಷಡಂಬಕ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾ, ಅಂಥವರ ಬಗ್ಗೆ ಕನಿಕರ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

3. **ಕರಿ ಘನ ಅಂಕುಶ ಕಿರಿದೆನ್ನಬಹುದೆ :** ಇಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರು ಬಲ ಮತ್ತು ದುರ್ಬಲ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿರುವ ಕೆಲವು ವಸ್ತುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಮಗೆ ಇರುವ ತಪ್ಪು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೆಲವು ನಿದರ್ಶನಗಳ ಮೂಲಕ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮೊದಲನೆಯದು ದಿನ ನಿತ್ಯದ ಘಟನೆ,ಮತ್ತೊಂದು ಪೌರಾಣಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ಭೌತಿಕ ತತ್ವ ಉಳ್ಳ ನಿದರ್ಶನ. ಆನೆ ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದು ಮತ್ತು ಬಲಶಾಲಿ ಕೂಡ, ಆದರೆ ಅಂತ ಆನೆಯನ್ನು ಅದರ ಮಾವುತ ಒಂದು ಅಂಕುಶ ದಿಂದ(ಸಣ್ಣ ಸಲಾಕೆ)ಅದನ್ನು

ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಒಂದು ಪರ್ವತ ಕೂಡ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ,ಪುರಾಣದ ಪ್ರಕಾರ ಇಂದ್ರ ತನ್ನ ವಜ್ರಾಯುಧದಿಂದ ಪರ್ವತವನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.ಇನ್ನು ಕತ್ತಲು ಬಹಳ ಘೋರವಾಗಿ ಕಂಡರೂ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಬೆಳಕಿನ ಕಿಡಿ ಅದನ್ನು ಮುಚ್ಚಬಲ್ಲದು. ಆದ್ದರಿಂದ ವಸ್ತುವಿನ ಗಾತ್ರದ ಮೂಲಕ ಅದರ ದುರ್ಬಲತೆಯನ್ನು ಅಳೆಯಬಾರದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಮನುಷ್ಯನ ಸಹಜ ಗುಣವಾದ ಮರೆಯುವಿಕೆ ಘನವಲ್ಲ,ಬದಲಾಗಿ ದೇವರನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಶಿವನ ಸ್ವರೂಪವಾದ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನನ್ನು ನೆನೆಯುವುದು ಮತ್ತು ಧ್ಯಾನಿಸುವುದೇ ಘನ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

4. **ಗೂಗೆ ಕಣ್ಣು ಕಾಣಲರಿಯದೆ ರವಿಯ ಬಯ್ಯುದು :** ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯು ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಅಸಹಾಯಕತೆ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಸಂಕಟದಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯವರನ್ನು ಹೇಗೆ ದೂಷಿಸುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಕೆಲವು ನಿದರ್ಶನಗಳ ಮೂಲಕ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಗೂಬೆಗೆ ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣು ಕಾಣದ್ದರಿಂದ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಬಯ್ಯುತ್ತದೆ ,ಅದೇ ರೀತಿ ಕಾಗೆಯು ರಾತ್ರಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಬಯ್ಯುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕುರುಡ ತನ್ನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣದ್ದಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಿಯನ್ನೇ ಬಯ್ಯುತ್ತಾನೆ.ಇದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಅಸಹಾಯಕನ ಸಹಜ ಮಾತು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ನರಕವು ಹೊರಳಾಡುವಂತೆ ದೂಷಿಸುವುದು ಕೂಡ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಶಿವನಿಲ್ಲ ಅಂದರೆ ತನಗಿರುವ ಶಕ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನಂಬಿಕೆ ಮತ್ತು ಆತ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸ ಇಲ್ಲದೆ ಬೇರೆಯದರ ಬಗ್ಗೆ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಪರಿ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ ಅಂದರೆ ಇಂಥ ಕಷ್ಟಗಳು ತನಗೆ ಮಾತ್ರ ಇರುವುದು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಸದಾ ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ದೂರುತ್ತಿರುವುದು. ತನಗಿರುವ ಅಗಾಧ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಅನ್ಯರನ್ನು ದೂಷಿಸಿದರೆ ಅಂಥವರನ್ನು ಚನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ನರಕಕ್ಕೆ ತಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅಂದರೆ ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ತಮಗೆ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸದ್ವಿನಿಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒಳ್ಳೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದರೆ ಶಿವನನ್ನು ತಲುಪಬಹುದು ಅಂದರೆ ಮುಕ್ತಿಯ ಕಡೆ ನಡೆಯಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

5. **ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದಡೆ:** ಕಾಯಕಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವ ಕೊಡುವ ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಮಾರಯ್ಯ, ಗುರು,ಲಿಂಗ,ಜಂಗಮ ಎಂಬ ತ್ರಿವಿಧಕ್ಕಿಂತ ಕಾಯಕವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿರುವವನಿಗೆ ಬೇರೆ ಇನ್ನೇನು ಕಾಣಬಾರದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ .. ತನ್ನ ಗುರು ಬಂದರೂ ಕೂಡ, ತನ್ನ ಕಾಯಕಕ್ಕೆ ತೊಡಕಾಗಬಾರದು. ಶರಣರಿಗೆ ಗುರುವಿನ ದರ್ಶನ ಮಂಗಳಕರವಾದದ್ದು, ಆದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಗುರುವಿಗಿಂತ ಕಾಯಕಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ ಮಾರಯ್ಯ.

ಅದೇ ರೀತಿ ,ಲಿಂಗ ಪೂಜೆ ಸಮಯ ಆದರೂ ಕೂಡ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯ ಮೊದಲು ಮುಗಿಸುವುದು ಲೇಸು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ತಾನು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದಾಗ ಜಂಗಮರಿಗೆ ಕಾಣಿಕೆ ಅರ್ಪಿಸುವುದು ಕೂಡ ತರವಲ್ಲ, ಅದಕ್ಕಿಂತ ಅವನ ಕಾಯಕ ಮುಖ್ಯ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ.

ಈ ವಚನದಲ್ಲಿ ಮಾರಯ್ಯ ಕಾಯಕ ಯೋಗಿಯ ಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿ ಆಯುವ ತನ್ನ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತಾನು ಕೈಲಾಸವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕಾಯಕದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬ ದೇವರನ್ನು ಮತ್ತು

ದೇವರ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು

ತನ್ನ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ದೇವರನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ.

ಈ ವಚನ ಶರಣರು ಕಾಯಕಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಸಾರುತ್ತದೆ.

6. **ಅಂಗಕ್ಕೆ ಬಡತನವಲ್ಲದೆ ಮನಕ್ಕೆ ಬಡತನವುಂಟೇ?** : ಅತಿಯಾಸೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮನಸ್ಸು ಯಾವಾಗಲೂ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಬೆಟ್ಟ ಬೃಹತ್ತಾಗಿರಬಹುದು. ಉಳಿಯ ಮೊನೆಗೆ ಬಡತನವಿದ್ದೀತೆ?
- ಸತ್ಯಾತ್ಮನನ್ನು ದುಷ್ಕರ್ಮಗಳು ಕಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಘನ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಬಡತನವಿಲ್ಲ. ಮಾರಯ್ಯ ಪ್ರಿಯ ಅಮಲೇಶ್ವರ ಲಿಂಗವನ್ನು ನಂಬಿರುವಾಗ ಅನ್ಯರ ಹಂಗು ನಮಗಿಲ್ಲ.

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

1. ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದರೇನು?
2. ಕರ್ನಾಟಕದ (ಕನ್ನಡನಾಡಿನ) ಪ್ರಮುಖ ವಚನಕಾರರು ಯಾರು?
3. ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿನ “ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ” ಎಂಬ ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿವರಿಸಿ.
4. ಬಸವಣ್ಣನವರು ತಮ್ಮ ವಚನದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಯಾವ ವಸ್ತುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ತಪ್ಪು ತಿಳುವಳಿಕೆಯ ಕುರಿತು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.
5. ಶಿವನ ಸ್ವರೂಪವಾದ ಕೂಡಲಸಂಗಮದೇವನನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇರುವ ಮಾರ್ಗ ಯಾವುದು?
6. ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಅಸಹಾಯಕತೆಗೆ ಬೇರೆಯವರನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿಂದಿಸುತ್ತಾನೆಂದು ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ?
7. ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಹೇಳುವಂತೆ ಮನುಷ್ಯ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸದ್ವಿಧವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಇರುವ ಮಾರ್ಗಗಳು ಯಾವುವು?
8. ಮನುಷ್ಯ ಬಂದ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಎದುರಿಸದೆ ಮತ್ತೊಂದು ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆಂದು ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ?
9. ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುಗಳ ಪ್ರಕಾರ “ಪಲಾಯನವಾದ” ಎಂದರೇನು?
10. “ಅಂಜಿಕೆಯಿಂದ ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲಾ ಕರ್ಮಗಳು ಮನುಷ್ಯನನ್ನೇ ಕೊಲ್ಲುತ್ತವೆ” ಈ ಮಾತನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
11. ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಮಾರಯ್ಯನವರ ವಚನದಲ್ಲಿ ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ?
12. ಗುರು, ಲಿಂಗ ಮತ್ತು ಜಂಗಮ ಈ ಮೂರಕ್ಕಿಂತ ಯಾವುದು ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದದ್ದು?

13. ಶಿವಶರಣ ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಮಾರಯ್ಯ ನವರ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ದೇವರನ್ನು ಕಾಣಲು ಏನನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು?
14. ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯನವರ ಪ್ರಸ್ತುತ ವಚನದ ಆಶಯವೇನು?
15. ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯನವರು ಮನುಷ್ಯನ ಭಕ್ತಿ ಶುದ್ಧ ವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆಗುವ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ?
16. ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆ ಎರಡರ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧದ ಬಗ್ಗೆ ಆಯ್ದಕ್ಕಿ ಲಕ್ಕಮ್ಮ ಯಾವ ರೀತಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ?
17. ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಟ್ಟಾರೆ ತಾತ್ಪರ್ಯ ಮತ್ತು ಮೂಲ ಆಶಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.

1. ಕೀರ್ತನೆಗಳು

ಅದರಿಂದೇನು ಫಲ ಇದರಿಂದೇನು ಫಲ

– ಪುರಂದರದಾಸ

ಅದರಿಂದೇನು ಫಲ ಇದರಿಂದೇನು ಫಲ ನಮ್ಮ
ಪುರಂದರವಿಠಲನ ನಾಮವ ನೆನೆಯದೆ ||ಪ||

ಹೃದಯದ ಮಲವನು ತೊಳೆಯಲಾರದೆ ವೃಥಾ
ಉದಯಾಸ್ತಮಾನ ನೀರೊಳು ಮುಳುಗುವರು
ಅದಕಿಂತ ಸರ್ವದಾ ನೀರೊಳಗಿರುತಿಪ್ಪ
ಮುದಿಕಪ್ಪೆ ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪೇನಯ್ಯ

೧

ಹಲವು ಕಾಲ ಕಲ್ಲು ನೀರೊಳಗಿದ್ದರೇನು
ಬಲು ನೆನೆದಮೃತಶಿಲೆಯಾಗುವುದೆ
ಕರದಲಿ ಜಪಮಾಲೆ ಮಣಿಗಳನೆಣಿಸುತ
ಪರನಿಂದೆ ಬಾಯಲಿ ಮಾಡುವರಯ್ಯ

೨

ಸ್ನಾನವ ಮಾಡುವರು ಆಸನ ಹಾಕುವರು
ಮೌನದಿ ಚಪ್ಪಾಳಿಟ್ಟು ಹಕ್ಕಿ ಬೆದರುವಂತೆ
ಕಣ್ಣನ್ನು ಮುಚ್ಚುವರು ಮೂಗನ್ನೆ ಹಿಡಿದರು
ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮನವ ನಿಲ್ಲಿಸಲಿರಿಯರು ವೃಥಾ

೩

ನೇಮವನು ತಾಳುವರು ದಾನವ ಮಾಡುವರು
ಕಾಮಕ್ರೋಧ ಮದ ಮತ್ಸರ ಬಿಡದೆ ಇಂಥ
ನಾಯಿ ಕುನ್ನಿಗಳ ಕಂಡೊಳಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ
ಕಾಶಿಯಲಿ ಮುಳುಗಿದ ಫಲವೇನಯ್ಯ

೪

ಮೂರು ಜೋಡಿ ವನಮಾಲೆಯು ಕೊರಳೊಳು

ಜೋಗಿನಿಯ ಕವಡೆಯ ಸರದಂತೆ

ಮೂರಾರು ಪುರಾಣ ತಿರುವಿ ಹಾಕುವರು

ಮಾರಪಿತನ ಮನಮುಟ್ಟಿ ಭಜಿಸದೆ ವೃಥಾ

೫

ಹಸಿವಾಯಿತೇಳು ದೇವರ ತೊಳೆಯೆಂಬರು

ಹಸನಾಗಿ ಮನಮುಟ್ಟಿ ಪೂಜಿಸರು

ಹೊಸ ಹಾವಿನ ಬುಟ್ಟಿಯಂತೆ ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು

ವಸುಧೆಯೊಳ್ಳಾರುಡಿಯಾಟವಾಡುವರು

೬

ಪರಧನ ಪರಸತಿ ಪರನಿಂದೆಗಳಿಗಳುಕುತ

ತೊರೆಯೊಳು ಮಿಂದರೆ ದುರಿತ ಪೋಗುವುದೆ

ಸರ್ವವ ತೊರೆದು ಹರಿಯ ಧ್ಯಾನಮಾಡಲು

ವರವ ಕೊಡುವ ನಮ್ಮ ಪುರಂದರವಿಠಲ

೭

ತಲ್ಲಣಿಸದಿರು ಕಂಡ್ಯ ತಾಳು ಮನವೆ

— ಕನಕದಾಸ

ತಲ್ಲಣಿಸದಿರು ಕಂಡ್ಯ ತಾಳು ಮನವೇ ||ಪ||

ಎಲ್ಲರನು ಸಲಹುವನು ಇದಕೆ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ ಅ

ಬೆಟ್ಟದಾ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ

ಕಟ್ಟೆಯನು ಕಟ್ಟಿ ನೀರೆರೆದವರು ಯಾರೊ

ಪುಟ್ಟಿಸಿದ ಸ್ವಾಮಿ ತಾ ಹೊಣೆಗಾರನಾಗಿರಲು

ಗಟ್ಟಾಗಿ ಸಲಹುವನು ಇದಕೆ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ

೧

ಅಡವಿಯೊಳಗಾಡುವ ಮೃಗ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ

ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಆಹಾರವಿತ್ತವರು ಯಾರೊ

ಪಡೆದ ಜನನಿಯ ತೆರದಿ ಸ್ವಾಮಿ ಹೊಣೆಗೀಡಾಗಿ

ಬಿಡದೆ ರಕ್ಷಿಪನು ಇದಕೆ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ

೨

ನವಿಲಿಗೆ ಚಿತ್ರ ಬರೆದವರು ಯಾರು

ಪವಳದ ಲತೆಗೆ ಕೆಂಪಿಟ್ಟವರು ಯಾರು

ಸವಿಮಾತಿನರಗಿಳಿಗೆ ಹಸುರು ಬರೆದವರು ಯಾರು

ಅವನೆ ಸಲಹುವನು ಇದಕೆ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ

೩

ಕಲ್ಲಿನಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಕೂಗುವ ಕಪ್ಪೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ

ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಗಾಹಾರ ತಂದೀವರಾರು

ಬಲ್ಲಿದನು ಕಾಗಿನೆಲೆಯಾದಿಕೇಶವರಾಯ

ಎಲ್ಲರನು ಸಲಹುವನು ಇದಕೆ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

೪

ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ವಿವರಣೆ

ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟ ದೈವಗಳನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವ ಅನೇಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪಂಥಗಳು ಮೈದಾ-
ಳಿದ್ದನ್ನು ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು. ಅದು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮಾನವೀಯತೆಯ ಸ್ಪರ್ಶಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ಉಪದೇಶಾಮೃತ-
ವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತವಾಯಿತು. ಹರಿಯೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮ ಎಂಬ ಗಾಢನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ -
ಹಾಡಿದ ದಾಸರು ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ಸೀಮಿತವಾಗದೆ ಡಾಂಭಿಕತೆ, ಆಸೆ, ಆಮಿಷಗಳನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ನಿಂತದ್ದು ಸಾಮಾನ್ಯ ಸಂಗ-
ತಿಯಲ್ಲ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಸಾವಿರಾರು ಬಗೆಯ ಕೀರ್ತನೆಗಳು ತಾಳ - ತಂಬೂರಿಗಳ ಜತೆಗೂಡಿ ಒಂದು -
ಸಂಗೀತ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನೇ ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿವೆ. ಸುಶ್ರಾವ್ಯ ಗಾಯನ ಗುಣದ ಮೂಲಕ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ತಲುಪಿವೆ.
ನಮ್ಮ ದಾಸರು ಮತ್ತು ಕೀರ್ತನಕಾರರು ಕೇವಲ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚಿಸಿದ್ದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಸ್ವತಃ ತಾವೇ ಪಯಣಿಗನಾಗಿ ತಾಳ
ತಂಬೂರಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಜನತೆಗೆ ಸುಜ್ಞಾನ ಮಾರ್ಗದ ದಾರಿ ತೋರಿದ್ದಾರೆ. ಅಂಥ ಪ್ರಮುಖ
ಕೀರ್ತನಕಾರರಲ್ಲಿ ಪುರಂದರದಾಸ ಮತ್ತು ಕನಕದಾಸ ಪ್ರಮುಖರು. ಅವರ ಒಂದೊಂದು ಕೀರ್ತನೆಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ
ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಪುರಂದರದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಯ ಆಶಯ:

ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಶ್ರೀ ಪುರಂದರದಾಸರು ನಮ್ಮ ಧ್ಯಾನ ಭಕ್ತಿ ಮಡಿ-ಮೈಲಿಗೆ ಮಡಿವಂತಿಕೆ ಪೂಜೆ-ಪುನಸ್ಕಾರಗಳು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ತೋರುವ ಡಾಂಭಿಕ ಭಕ್ತಿಯ ವಿವಿಧ ಬಗೆಗಳನ್ನು ನಿದರ್ಶನಗಳ ಮುಖಾಂತರ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಹೃದಯದಲ್ಲಿರುವ ಕಲ್ಮಶವನ್ನು ತೊಳೆಯಲಾರದವನು ದೇವರ ಪೂಜೆಗೆಂದು ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದರೆ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ ಕಾರಣ ನಾವು ಸದಾ ನೀರಿನೊಳಗೆ ಇರುವ ಕಪ್ಪೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ, ಅದನ್ನು ಮೈಲಿಗೆಯೆಂದು ದೂರ ಇಡುತ್ತೇವೆ. ಹಲವು ಕಾಲ ಕಲ್ಲು ನೀರೊಳಗಿದ್ದರೆ ನೆನೆದು ಅಮೃತಶಿಲೆ ಆಗುವುದೇ? ಅದೇ ರೀತಿ ಮನದಲ್ಲಿ ಜಪಮಾಲೆಯನ್ನು ಎಣಿಸುತ್ತಾ ಪರರ ನಿಂದನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಮನಸ್ಸು ಶಾಂತವಾಗುವುದೇ?, ಆದುದರಿಂದ ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಅಂತಹ ಕೆಲಸವನ್ನು ದೇವರ ಮೇಲಿನ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶಾಂತಚಿತ್ತರಾಗಿ ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾವು ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಳು ಬೂಟಾಟಿಕೆ ಡಾಂಭಿಕ ಭಕ್ತಿಯ ಪ್ರದರ್ಶನ, ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಮಡಿ-ಮೈಲಿಗೆಗಳು ಅಗುತ್ತವೆ ಎಂಬ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ನಿದರ್ಶನಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಪುರಂದರದಾಸರು ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕನಕ ದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಯ ಆಶಯ:

ದಾಸಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದ ಕನಕದಾಸರು ತಮ್ಮ ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿನ ಆಳದಲ್ಲಿ ಮನೆಮಾಡಿರುವ ಗೊಂದಲಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಗಿಡ-ಮರಗಳಿಗೆ ಯಾರು ಕಟ್ಟಿ ಕಟ್ಟಿ ನೀರನ್ನು ಹಾಕುವುದಿಲ್ಲ ಬದಲಾಗಿ ಅವುಗಳು ಬದುಕುವ ಮಾರ್ಗ ದೈವ ಸೃಷ್ಟಿ. ಅಡವಿಯೊಳಗೆ ಅಡಗಿರುವ ಪ್ರಾಣಿ-ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಆಹಾರವನ್ನು ನೀಡುವುದು ಪ್ರಕೃತಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಯಶೋಗಾಢೆಗಳಾಗಿವೆ. ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನು ಎಲ್ಲಾ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಸಲಹುವಂತೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸಹ ಸಲಹುತ್ತಾನೆ ಎಂಬ ಭರವಸೆ ಇರಲಿ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು:

1. ಕೀರ್ತನೆಯ ಪ್ರಕಾರಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
2. ಪ್ರಮುಖ ಕೀರ್ತನೆಕಾರರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
3. ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಮುಖ್ಯ ಆಶಯ ಮತ್ತು ತಾತ್ಪರ್ಯ ಏನು?
4. ಕೀರ್ತನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಎಂದರೇನು?

5. ಪುರಂದರದಾಸರು ಬರೆದಿರುವ ಅದರಿಂದೇನು ಫಲ ಇದರಿಂದ ಏನು ಫಲ ಈ ಕೀರ್ತನೆಯ ಮೂಲ ಆಶಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿರಿ.
6. ಪುರಂದರದಾಸರು ಮನ ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ನೆಮ್ಮದಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿರುವ ಪರಿಹಾರೋಪಾಯಗಳು ಯಾವುವು?
7. ದೇವರು ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನು ಜೋಪಾನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಕನಕದಾಸರು ಹೇಗೆ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ?

